

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Interakce daňového a dávkového systému
a její vliv na nabídkovou stranu trhu práce
Bc. Petra Šůrová

Diplomová práce
2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra SŮROVÁ**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Interakce daňového a dávkového systému a její vliv na nabídkovou stranu trhu práce**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Koncept měření demotivací
3. Vývoj daňového a dávkového systému v ČR
4. Současný stav v ČR
5. Dopad reformy veřejných financí
6. Závěr

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 17. 1. 2009

Petra Šurová

ANOTACE

Práce se zaměřuje na otázku interakce systému daní a dávek a její vliv na motivaci k práci. Zabývá se výpočtem ukazatele mezní efektivní daňová sazba (marginal effective tax rate for employed persons – METR (EP)), který udává, o kolik se zvýší zaplacené daně a sníží sociální dávky, pokud se hrubý příjem zvýší o jednotku.

KLÍČOVÁ SLOVA

mezní efektivní daňová sazba; daňový systém; sociální dávky; nabídková strana trhu práce; Česká republika; past chudoby

TITLE

Interaction of the taxation and social security benefits and its impact on labour market

ANNOTATION

The work focuses on the question of the influence of wage taxation and the benefit system on incomes and therefore on the motivation to work. It deals with the calculation of marginal effective tax rates – METR (EP), that is the percentage of an extra unit of income that the recipient gets to keep after income tax is removed and after any decline in welfare entitlement.

KEYWORDS

marginal effective tax rate; wage taxation; benefit system; labour market; Czech republic; poverty trap

Obsah

1 Úvod	6
2 Koncept měření demotivací	7
3. Vývoj daňového a dávkového systému	11
3.1 Vývoj daňového systému do daňové reformy v roce 1993	11
3.2 Vývoj daňového systému po roce 1993	13
3.3 Vývoj dávkového systému	17
3.3.1 Minimální mzda	17
3.3.2 Životní minimum a existenční minimum	19
3.3.3 Systém podpor v nezaměstnanosti	20
3.3.4 Reforma v sociální oblasti	21
4. Současný stav v ČR	24
4.1 Hodnoty METR pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2002, 2007, 2008	24
4.2 Mezinárodní srovnání	34
5. Dopad reformy veřejných financí	35
6. Závěr	40
7. Literatura	42
8. Tabulky	44
9. Grafy	45
10. Přílohy	47
10.1 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2002	47
10.2 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2007	48
10.3 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2008 a 2009	49
10.4 Porovnání hodnot METR (EP) mezi Českou republikou a několika státy OECD v roce 2002	50
10.5 Porovnání hodnot METR (EP) mezi Českou republikou a několika státy OECD v roce 2007	72

1 Úvod

Téma této práce jsou vzájemné vazby mezi daňovým a dávkovým systémem ve vztahu k trhu práce. Této problematice se věnují odborníci působící na akademické půdě, ekonomové z Ministerstva financí a Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, Evropská komise v rámci tzv. taxation working papers, OECD v datových publikacích Taxing Wages a Revenue Statistics.

Výrazným problémem evropských trhů práce jsou především vysoké náklady na pracovní sílu, které vyplývají z omezené flexibility trhu práce. Na pružnost trhu práce má vliv legislativní ochrana zaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, daňové zatížení práce a systém podpory v nezaměstnanosti a systém sociálních dávek. Na straně poptávky po práci vysoké náklady na pracovní sílu odrážejí firmy od vytváření nových pracovních míst, což spolu se zánikem některých pracovních míst v důsledku strukturálních a dalších změn vede k růstu nezaměstnanosti nebo alespoň k udržení její vysoké míry. Dále tyto náklady vedou k nahrazení zaměstnaneckého poměru vztahem k osobě samostatně výdělečně činné tedy k tzv. švarcsystému. Demotivace na straně nabídky práce způsobuje především štedrý systém sociálních dávek a podpor v nezaměstnanosti. Ovlivnění jím jsou převážně pracovníci s nízkou kvalifikací, kteří by na trhu práce nezískali důchod o mnoho vyšší než jim poskytuje systém sociálních dávek.

Vzhledem k vlivu daní na nabídku práce a politickému zájmu o tuto problematiku jsou konstruovány různé ukazatele k měření daňového zatížení práce. Souběžné posouzení působení sociálního a daňového systému na jedince na trhu práce umožňuje mezní efektivní daňová sazba (METR), která sleduje, jak se mění čistý příjem domácnosti v závislosti na změně hrubého příjmu. Jde o to, že když nezaměstnaný nastoupí do pracovního poměru, vedle daní, které musí odvést ze své hrubé mzdy, přijde také o dávky, na které měl před tím nárok. Mezní efektivní daňová sazba je nejdůležitějším indikátorem pro hodnocení pobídek lidí k práci a ke zvýšení jejich pracovní aktivity.

Cílem práce je analýza vlivu daně z příjmu, pojistného a sociálního systému na příjem jednotlivce, rodiny a jejich motivaci k práci. Nejprve jsou popsány ukazatele, které se používají k identifikaci pasti chudoby, pasti nezaměstnanosti a pasti neaktivity. Následuje vývoj daňové soustavy České republiky pro roce 1993, podrobnější popis je věnován dani z příjmů fyzických osob, a vývoj sociálního systému. V další části grafy ukazují dopad změn v daňovém a dávkovém systému na vývoj hodnot ukazatele METR (EP) u typových domácností, následuje srovnání hodnot METR (EP) s několika zeměmi OECD.

2 Koncept měření demotivací

Na trhu práce se střetává poptávka po pracovních silách, která závisí na celkové hospodářské a sociální politice, a nabídka pracovních sil. Nabídka práce představuje počet pracovníků v dané ekonomice nebo počet odpracovaných hodin. Nabídka pracovních sil na trhu práce závisí na výši reálné mzdové sazby a na mezní újmě z práce spojené s obětováním volného času.

Trh práce v České republice je považován za nepružný a je jedním z nejslabších článků dalšího rozvoje české ekonomiky. Trh práce v České republice je výrazně segmentován, jak v profesní tak v regionální rovině. Existují zde značné regionální rozdíly, jejichž intenzita se na trhu práce vyjadřuje prostřednictvím úrovně míry nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti měřená Českým statistickým úřadem podle metodiky Mezinárodní organizace práce činila ve druhém čtvrtletí roku 2009 6,4 procenta práce schopného obyvatelstva, míra nezaměstnanosti měřená podle počtu osob registrovaných na úřadech práce činila ve stejném období 7,9 procenta, tj. o 2,7 % více než před rokem.

OECD již dříve ve svých dokumentech upozorňovala (nejenom) Českou republiku, že nezaměstnaní mají malou motivaci hledat si práci. Jestliže totiž při ztrátě zaměstnání dojde pouze k nepatrnému snížení čistého příjmu domácnosti, nejsou vytvářeny dostatečné motivační tlaky pro aktivní hledání zaměstnání. Pokud nezaměstnaní zůstávají dlouho bez práce hovoří se o tzv. pasti nezaměstnanosti a neaktivity. Závěry OECD vychází z tzv. indikátorů motivace k práci, mezi které patří mimo jiné čisté nahrazovací poměry nebo mezní efektivní daňové sazby.

Čistý nahrazovací poměr (net replacement rate) je podíl čistého příjmu domácnosti osoby, která nemá práci, a domácnosti osoby, která pracuje. Předpokládá se, že hrubé příjmy ostatních členů domácností se nemění. Čím je čistý nahrazovací poměr vyšší, tím méně se liší příjmy lidí bez práce od příjmů pracujících jedinců. Ukazatel nabývá hodnot od 0 do 100 %, pokud je čistá míra náhrady rovna 100 % neexistuje žádná motivace hledat si práci, protože bez ohledu na zaměstnanost či nezaměstnanost domácnost získá stejný příjem. Ani nižší hodnota čistého nahrazovacího poměru nemusí znamenat dostatečnou motivaci k práci, je nutno vzít v úvahu také náklady volného času a náklady účasti na trhu práce (např. cestovné za prací), ale také možnost příjmů z šedé ekonomiky. V ekonomické teorii se tento ukazatel používá k analýze pobídek k zaměstnání zejména u rodin s nižším příjmem (viz Carone a Salomäki, 2002).

$$NRR = \frac{NEI_{ow}}{NEI_{IW}} ,$$

kde NEI_{ow} je čistý příjem v nezaměstnanosti a NEI_{IW} je čistý příjem v zaměstnání.

Mezní efektivní sazby daně ukazují relativní daňové břemeno, které vyplývá ze vzájemného působení daní a dávek. Používají se pro analýzu jevů označovaných jako past neaktivity, past nezaměstnanosti a past chudoby. O pasti chudoby se hovoří v případě, že zvýšením pracovního úsilí dojde ke zvýšení hrubého příjmu pracovníka, ale jeho čistý příjem klesá. Past nezaměstnanosti souvisí s finančním dopadem na rozhodnutí nezaměstnaného, který pobírá podporu v nezaměstnanosti, nalézt uplatnění na trhu práce. Past neaktivity se liší od pasti nezaměstnanosti tím, že nezaměstnaný pobírá pouze minimální dávky, nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Pro analýzu účinků daňového a dávkového systému na nabídku práce se používá ukazatel mezní efektivní daňová sazba zaměstnance (marginal effective tax rate for employed persons – METR (EP)), (např. Jahoda, 2004; Pavel 2009), která udává, o kolik se zvýší zaplacené daně a sníží sociální dávky, pokud se hrubý příjem zvýší o jednotku. Ukazatel je definován jako jedna mínus poměr změny čistého příjmu ke změně hrubého příjmu:

$$METR (EP) = 1 - \frac{\Delta NEI}{\Delta GEI} ,$$

kde ΔNEI je změna čistého příjmu, ΔGEI je změna hrubého příjmu.

Změna čistého příjmu je definována jako funkce změny hrubého příjmu z práce, mezní daňové sazby včetně příspěvku na sociální a zdravotní pojištění placeného zaměstnancem a sazby snižující hodnotu sociálních dávek. Ukazatel je ovlivněn změnou hrubého příjmu, daní a sociálních dávek. Daně zahrnují osobní důchodovou daň a příspěvek na sociální a zdravotní pojištění placený zaměstnancem. Sociální dávky relevantní pro výpočet jsou pouze ty, které se odvozují od výše příjmů poplatníka nebo jeho rodiny.

V systému, kde jsou sociální dávky konstruovány jako rozdíl mezi příjmem po zdanění a životním minimem, míra redukce sociálních dávek dosahuje 100 %, což znamená že tyto dávky jsou sníženy o stejnou částku, o kterou narostl pracovní příjem po zdanění. Haveman (1996) tvrdí, že hodnota METR (EP), pokud má podporovat nabídku práce, by se měla

pohybovat mezi 30 až 50 procenty. Dále uvádí, že vysoké hodnoty METR jsou v mnoha zemích dány špatnou vazbou mezi jednotlivými sociálními programy a doporučuje je nahradit jedním. Nízké motivaci zvyšovat vlastní příjem prací se věnují Schneider a Jelínek (2001), kteří se pozastavují nad situací, kdy by došlo k zvýšení příjmů rodiny, například přijetím částečného pracovního úvazku, což nepřinese žádoucí efekt, neboť dojde ke snížení sociálních dávek. Jahoda, R. (2004) konstatuje, že past neaktivity v ČR ovlivňuje rodiny, které v důsledku nižší kvalifikace mají omezenou možnost na trhu práce a mají vyšší životní minimum. K závěru, že 100procentní hodnoty METR (EP) nejsou obecně problémem trhu práce v ČR, ale jsou významné u některých typů rodin (neúplných rodin a rodin s třemi a více dětmi) dochází Pavel (2005).

Výpočet METR (EP) může být rozložen na součet mezních sazeb jednotlivých příjmových nebo odvodových veličin:

$$\text{METR (EP)} = \frac{\Delta IT + \Delta SSC_{EE} - \Delta HB - \Delta FB - \Delta SB - \Delta SA}{\Delta GEI},$$

IT = daň z příjmů fyzických osob, SSC_{EE} = příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem, GB = příspěvek na bydlení, FB = přídatky na děti, SB = sociální příspěvek, SA = dávky z titulu sociální potřeby, GEI = hrubá mzda

Pro výpočet hodnot mezní efektivní daňové sazby se využívají typy domácností, které umožňují mezinárodní komparaci. U dospělého osoby se předpokládá věk 40 let a skutečnost, že čistý příjem je ovlivňován výší hrubého příjmu, popřípadě délkou pracovního úvazku. Pokud domácnosti zahrnuje i děti, předpokládají se děti dvě ve věku 4 a 6 let. Existují i další předpoklady, které se týkají nezaměstnanosti, vyplácení podpor v nezaměstnanosti, v přístupu nezaměstnaných hledat si práci apod.

Pro mezinárodní srovnání zdanění mezd a poskytování některých sociálních dávek pro různé typy zaměstnanců (např. osamělý člověk, rodina s dětmi...) každoročně zveřejňuje OECD¹

¹ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development) je mezinárodní organizace sdružující v současné době 30 ekonomicky nejvyspělejších zemí světa, které projevily zájem a splnily podmínky stanovené pro členství. Byla založena 14.1.2.1960, Česká republika je členem od prosince roku 1995. Mezi hlavní cíle OECD patří zvyšování životní úrovně členských zemí při udržení finanční stability, přispívat k dalšímu hospodářskému růstu, k rozvoji mezinárodního obchodu.

statistiku Taxing Wages (Zdanění mezd). Konečné zdanění uvádí jak absolutní výši daní, tak i pojistného. Dále jsou do výpočtu zahrnovány i údaje o obdržných sociálních peněžních dávkách.

Podle OECD se ukazatel METR zjišťuje u následujících typů domácností:

- Jedna osoba bez dětí (hrubý příjem od 0 do 200 % průměrné mzdy)
- Jedna osoba, 2 děti (hrubý příjem od 0 do 200 % průměrné mzdy)
- Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje (hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)
- Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje (hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)
- Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy
- Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý zaměstnán s platem od 0 do 200 % průměrné mzdy.
- Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy
- Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy
- Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy
- Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů (Average Effective Tax Rate On Labour – $AETR_L$) je ukazatelem čisté pozice jednotlivce nebo domácnosti po zahrnutí hrubého pracovního příjmu, osobních důchodových daní i dávek, které jsou odvedeny či získány z veřejného sektoru. Indikátor ukazuje, jak na jednotlivé typy domácností dopadá osobní zdanění, včetně pojistného, a sociální dávky.

$$AETR_L = 1 - \frac{IT + SSC_{EE} - \sum SB}{\Delta GEI}$$

IT = daň z příjmů fyzických osob, SSC_{EE} = příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem, $\sum SB$ = součet domácností obdržných sociálních dávek, GEI = hrubá mzda

3. Vývoj daňového a dávkového systému

Daňová politika je součástí fiskální politiky státu. Směr jejího působení je dán úlohou státu v ekonomice a cíli hospodářské a sociální politiky.

Daňová teorie připisuje daním funkci alokační (získání zdrojů pro financování veřejných statků a také penalizace za účelem zamezení nebo utlumení některých aktivit) , redistribuční (přerozdělování zdrojů za účelem vyrovnání příjmových situací) a stabilizační (vyrovnávání ekonomického cyklu ovlivňováním poptávky). Za hlavní daňové principy se považují: princip prospěchu a princip platební schopnosti. V posledních letech nabývá významu princip nedistorzních daní, kdy daně by neměly způsobovat distorze v cenách statků a výrobních faktorů, které by vedly k substituci.

Daň představuje transfer (jednostranný pohyb zboží, služby, peněz apod. od jednoho subjektu ke druhému) finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru (Kubátová K., Daňová teorie a politika, ASPI, Praha 2006, str. 15).

Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoročně placené daně z příjmu), nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitosti), (Kubátová K., Daňová teorie a politika, ASPI, Praha 2006, str. 16).

Daňový systém je souhrn všech daní vybíraných na území daného státu. Daňový systém by měl odrážet stav ekonomiky a demografického vývoje české populace a vycházet z toho, že Česká republika také musí splňovat závazky vyplývající z členství v Evropské unii. Daňovou základnu ovlivňuje míra nezaměstnanosti a také snižující se podíl zaměstnaných na celkovém počtu lidí v aktivním pracovním věku v minulých několika letech. Z daňového systému mají v České republice vliv na trh práce především daně z příjmu právnických osob a daně z příjmu fyzických osob.

3.1 Vývoj daňového systému do daňové reformy v roce 1993

Současný daňový systém v České republice má jen málo společného s daňovou soustavou z období před rokem 1989, v základních rysech je stejný jako ve většině zemí OECD. V roce 1989 se český daňový systém vyznačoval odlišnými podmínkami pro různé ekonomické subjekty, důraz byl kladen na daně placené podniky, nízké byly daně majetkové. Daň ze zisku

společnosti závisela na formě vlastnictví a na odvětví, ve kterém daná firma působila. Sazba se pohybovala mezi 55 – 100 %. Výše progresivní daně ze mzdy závisela na sociálním statutu jednotlivce. V době minulého režimu nelze hovořit o vlivu daňového systému na trh práce, neboť nebyl respektován vztah mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, zákonem byla stanovena povinnost pracovat a nezaměstnanost prakticky neexistovala. V letech 1990 – 1992 dochází k úpravám jednotlivých daní tak, aby nebránily vytvoření konkurenčního prostředí. Sazby daně z příjmů ze závislé činnosti (z mezd) se pohybovaly v rozmezí 5 – 32 % z daňového základu, kterým byla do roku 1992 dosažená mzda². Sazby daně z příjmů z podnikání a jiné výdělečné činnosti se pohybovaly od 15 do 55 % z daňového základu, který do roku 1992 tvořily příjmy podléhající dani po odpočtu výdajů na jejich dosažení a nezdanitelných částek³. Souhrnné pojištění zaměstnance (tvořené součtem sazeb pojistného na důchodové zabezpečení, pojistného na nemocenské pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a všeobecného zdravotního pojištění) placené zaměstnancem v letech 1990 až 1992 bylo zahrnuto přímo do daně ze mzdy. Velikost částky souhrnného pojištění zaměstnance placená zaměstnavatelem se odvíjela od toho, zda byl zaměstnavatel fyzická nebo právnická osoba. Zaměstnavatel - fyzická osoba odváděl za souhrnné pojištění zaměstnanců 25 % ze zúčtovaných mezd, tato sazba v sobě nezahrnovala pojistné na státní politiku zaměstnanosti a zdravotní pojištění, které se na tuto skupinu plátců daně nevztahovaly. Pro zaměstnavatele - právnickou osobu byla tato sazba dvakrát vyšší, tedy 50 % ze zúčtovaných mezd zaměstnanců. Souhrnné pojištění osob samostatně výdělečně činných (OSČV) činilo v letech 1990 až 1992 25 % z vyměřovacího základu, který si stanovila OSVČ sama, v letech 1990-1991 v minimální výši 400 Kč měsíčně a v roce 1992 minimálně 2 000 Kč měsíčně. Sazba 25 % v sobě nezahrnovala pojistné na státní politiku zaměstnanosti a zdravotní pojištění, které nebyly v daném období pro tuto skupinu plátců předepsány. V roce 1991 byla zavedena daň z příjmů obchodních společností, jejíž sazba činila 55% z daňového základu, který do roku 1992 tvořil účetně vykázaný zisk. Co se týká nepřímých daní, tak byla zrušena negativní daň z obratu a zredukován počet sazeb daně z obratu z několika stovek na čtyři sazby.

² Od roku 1993 do roku 2007 je daňovým základem dosažená mzda po odpočtu povinného pojistného a nezdanitelných částek. Od 1.1. 2008 dosažená mzda zvýšená o částku pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění hrazené za zaměstnance zaměstnavatelem (v roce 2008 ve výši 35 % z dosažené mzdy); od roku 2009 bude sazba daně činit 12,5%.

³ Od roku 1993 se daňové základy při souběhu příjmů ze závislé činnosti a příjmů z podnikání a jiné výdělečné činnosti sčítají. Od roku 2004 do roku 2007 je daňovým základem minimálně 50% průměrné mzdy v národním hospodářství, v roce 2009 bude sazba daně činit 12,5%.

3.2 Vývoj daňového systému po roce 1993

Součástí daňové reformy, která vstoupila v platnost v roce 1993 a kterou byl nahrazen daňový systém socialistického Československa, bylo přijetí zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Daňová reforma rozdělila daně na přímé (daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a majetkové daně) a nepřímé daně (DPH a selektivní daně). Vedle toho se formou daní vyznačují i cla a sociální a zdravotní pojištění. Daňová reforma snížila daňovou kvótu⁴ z 41 % v roce 1992 na 40 % v roce 1993, došlo k přesunu daňového zatížení z přímých daní na nepřímé, zatímco v roce 1992 činil podíl příjmů z nepřímých daní na celkových daňových příjmech státu přibližně 36 % v následujícím roce se tento podíl již zvýšil na hodnotu kolem 50 %. Přesun daňového břemene z přímých daní k daním nepřímým měl stimulovat ekonomickou aktivitu obyvatelstva. Daňový systém měl pomoci rozvoji podnikání, což ve skutečnosti zpochybnila reforma systému sociálního zabezpečení, která měla negativní vliv na podnikatelské aktivity a tím také na trh práce.

Dolní hranice zdanění příjmů ze závislé činnosti se pohybovala od roku 1993 do roku 2005 na úrovni 15 %, pro rok 2006 a 2007 na úrovni 12 %. Výraznější změny se týkají horní hranice zdanění příjmů ze závislé činnosti, kdy tato sazba byla postupně snižována až na úroveň 32 % v roce 2006. Odvody zaměstnance do systému zdravotního a sociálního pojištění se nepatrně postupně snižovaly a to z 13,5 % v roce 1993 na 11,0 % v roce 2009. Obdobné je to i u odvodů zaměstnavatele, sazba byla 36 % v roce 1993, 34 % v roce 2009).

Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmů platí dvě skupiny osob: tzv. rezidenti (občané s trvalým bydlištěm na území České republiky, popřípadě občané, kteří se v zemi zdržují alespoň 183 dní v roce), kteří podléhají dani z příjmů svými celosvětovými příjmy, a tzv. nerezidenti (nesplňují podmínky rezidentury a dále občané, kteří v ČR bydliště nemají, ale zdržují se zde za účelem studia nebo léčení), kteří odvádějí daň pouze z příjmů dosažených na území ČR.

Dani z příjmu fyzických osob podléhají:

- příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky – převážně mzdy a platy,
- příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti,
- příjmy z kapitálového majetku – dividendy, úroky z vkladů na účtech apod.,
- příjmy z pronájmu – pronájem nemovitostí, pravidelný pronájem movitých věcí,

⁴ Daňová kvóta je makroekonomický ukazatel, který představuje podíl daní na hrubém národním produktu.

- ostatní příjmy – příležitostné příjmy, příjmy z prodeje nemovitostí a movitých věcí, výhry v loteriích atd.

Od 1. ledna 2008 činí daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta korun dolů 15 %. Od roku 2008 byla zrušena daňová pásma, společné zdanění manželů a také minimální daň. Zrušení minimální daně prospěje osobám samostatně výdělečně činným, které mají nízké příjmy nebo jsou dlouhodobě ve ztrátě (pro rok 2007 byl stanoven minimální základ daně 120 800 Kč). Dochází také k vyloučení zaplaceného pojistného na sociální a zdravotní pojištění z daňových výdajů u osob samostatně výdělečně činných při stanovení základu daně. Společné zdanění manželů vzhledem k jednotné patnáctiprocentní dani ztrácí smysl, částečně jej nahrazuje vyšší odpočet na vyživovanou manželku ročně 24 840 Kč. Součástí vládního balíčku reforem – zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů je novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění.

Tabulka 1 Odčitatelné položky z daňového základu a slevy na dani

Rok	A	B	C	D	E	F	G
Odčitatelné položky							
1993	20 400	9 000	12 000 (21 000)	6 000	12 000	36 000	
1994	21 600	10 800	12 000 (21 600)	6 000	12 000	36 000	6 000
1995	24 000	12 000	12 000 (24 000)	6 000	12 000	36 000	6 000
1996	26 400	13 200	12 000 (26 400)	6 000	12 000	36 000	6 000
1997	28 800	14 400	12 000 (28 800)	6 000	12 000	42 000	9 600
1998	32 040	18 000	18 240 (32 040)	6 000	12 000	42 000	9 600
1999-2000	34 920	21 600	19 884 (34 920)	6 540	13 080	45 780	10 464
2001-2003	38 040	23 520	21 720 (38 040)	7 140	14 280	50 040	11 400
2004	38 040	25 560	21 720 (38 040)	7 140	14 280	50 040	11 400
2005	38 040	0	21 720 (38 040)	7 140	14 280	50 040	11 400
Slevy na dani							
2006-2007	7 200	6 000	4 200 (38 040)	1 500	3 000	9 600	2 400
2008-2009	24 840	10 680	24 840 (68 000)	2 520	5 040	16 140	4 020

A - pro poplatníka

B – na vyživované dítě v domácnosti

C – na manželku ve společné domácnosti s vlastními příjmy nižšími než (...Kč)

D - pro poplatníka poživatele částečného invalidního důchodu

E - pro poplatníka poživatele plného invalidního důchodu

F – pro poplatníka, je-li držitelem průkazu ZTP-P

G – pro poplatníka do 26 let, soustavně se připravujícího na povolání studiem

Zdroj: VÚPSV – Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR, Bulletin No. 24 (květen 2009)

Daňovým základem pro uplatnění odčitatelných položek byly od roku 1993 do roku 2005 příjmy po odpočtu výdajů. Od 1. 1. 2006 se uplatňuje místo odčitatelných položek z daňového základu sleva na dani, na vyživované dítě v domácnosti ve výši Kč 6000 se sleva na dani uplatňuje od 1. 1. 2005.

Daňový bonus

Daňovým bonusem rozumíme rozdíl, který vzniká tehdy, když je nárok na daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost poplatníka. Daňový bonus náleží poplatníkovi, který má nezaopatřené děti, na které uplatňuje daňovou slevu, podmínkou je že si za rok vydělal více než 48 000 korun. Tomu, kdo je dlouhodobě nezaměstnaný a celý rok neměl žádné příjmy, daňový bonus nenáleží. Od 1. ledna 2008 došlo ke zvýšení maximálního limitu pro vyplácení daňového bonusu z 30 000 Kč na 52 200 Kč, minimálně lze obdržet 100 korun. Se zavedením daňového bonusu byla provedena novelizace některých předpisů upravujících oblast sociálního zabezpečení, např. zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti atd. Účelem novelizace bylo vyloučit daňový bonus z rozhodných příjmů, které ovlivňují nárok na sociální dávky či jejich výši, jinak by bonus ztratil svoje opodstatnění.

Superhrubá mzda

Reforma zavedla pojem superhrubá mzda, což je hrubá mzda zaměstnance zvýšená o pojistné placené zaměstnavatelem. Hrubá mzda, která se daní 15 %, zahrnuje:

- základní hrubá mzda dle pracovní smlouvy,
- příplatky nebo odměny zaměstnance,
- zaměstnanecké výhody, které se započítávají do příjmu (např. používání služebního auta pro soukromé účely – 1 % z ceny vozidla),
- sociální pojištění placené zaměstnavatelem,
- zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem.

Reálná sazba daně z příjmů fyzických osob tak dosahuje 20,25 % ($15 * 1,35$). Princip superhrubé mzdy upravuje § 6 odst. 13 Zákona o daních z příjmů. Ze superhrubé mzdy by měly těžit převážně zaměstnanci s dětmi, kteří při nízké nebo naopak vysoké mzdě zaplatí na dani o několik stovek korun méně. Pokud porovnáme bezdětné pracovníky, ze superhrubé mzdy budou profitovat až ti, kteří zdaňovali své příjmy alespoň v pásmu s 25 % zdaněním.

Vyměřovací základ

Od 1. 1. 2008 je maximálním vyměřovacím základem (výše zúčtované mzdy) částka ve výši 48násobku stanovené průměrné měsíční mzdy (nad tuto částku se pojistné neplatí), do vyměřovacího základu (souhrn zúčtovaných mezd) se nezahrnuje částka, která přesahuje maximální vyměřovací základ zaměstnance a z níž zaměstnanec neplatí pojistné. OSVČ si stanoví vyměřovací základ sama, v letech 1990 – 1991 minimálně ve výši 400 Kč měsíčně, v roce 1992 2000 Kč měsíčně, v letech 1993 -2003 35 %, v roce 2004 40 %. v roce 2005 45 % a od roku 2006 50 % z příjmů po odpočtu výdajů; maximální výše vyměřovacího základu činila do roku 2007 40 500 Kč a od roku 2008 4násobek průměrné mzdy za každý měsíc pojištění (za rok 48násobek průměrné mzdy). Od roku 2004 je stanovena absolutní úroveň v korunách pod kterou nesmí vyměřovací základ klesnout: tj. u pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti pro hlavní samostatnou výdělečnou činnost 20 % v roce 2004, 22,5 % v roce 2005, 25 % od roku 2006, pro vedlejší samostatnou výdělečnou činnost 10 % stanovené průměrné měsíční mzdy; u pojistného na všeobecné zdravotní pojištění 50 % stanovené průměrné měsíční mzdy.

Novela zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti snížila od 1. ledna 2009 platby sociálního pojištění. Zaměstnavatelé odvedou za své zaměstnance na důchodové pojištění 21,5 %, na státní politiku zaměstnanosti 1,2 % a na nemocenské pojištění 2,3 % z měsíčního vyměřovacího základu, ze kterého se vypočítávají platby na sociální zabezpečení. Celkem tedy 25 procent. Zaměstnanci budou odvádět 6,5 % na důchodové pojištění, na státní politiku zaměstnanosti a na nemocenského pojištění nebudou odvádět žádnou částku. Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance pro placení pojistného v kalendářním roce je 48násobek průměrné mzdy, tj. 1 130 640 Kč pro rok 2009. Z částky, o kterou zaměstnanec pracující u jednoho zaměstnavatele přesáhne maximální vyměřovací základ nebude platit pojistné, tato částka se také nezahrnuje ani do vyměřovacího základu zaměstnavatele. Jestliže zaměstnanec dosáhne maximální vyměřovací základ u více zaměstnavatelů, může požádat o vrácení pojistného. Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) budou odvádět na důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti 29,2 %. Maximálním vyměřovacím základem pro OSVČ pro placení pojistného je stejný jako u zaměstnanců. Rozhodná částka pro povinnou účast na důchodovém pojištění OSVČ v roce 2009, které vykonávají vedlejší činnost, činí 56 532 Kč. Tato rozhodná částka se snižuje o 1/12 za každý kalendářní měsíc, v němž OSVČ po celý měsíc nevykonávala vedlejší SVČ, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc OSVČ měla nárok na výplatu

nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako OSVČ; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské OSVČ nevyplácí). Účast na nemocenském pojištění u OSVČ zůstává dobrovolná a činí 1,4 % z měsíčního základu.

3.3 Vývoj dávkového systému

Neustále sílí zájem o sociální problémy, které hýbou současnou politickou scénou a to nejen v České republice. Sociální politika je neodmyslitelnou součástí uspořádání společnosti. Ottův naučný slovník vymezuje sociální politiku jako: „*praktickou snahu, aby společenský celek byl uspořádán co nejideálněji* (Ottův naučný slovník nové doby, Praha, 1940).

Zpravidla sociální politika zahrnuje politiku sociálního zabezpečení včetně sociálních služeb, rodinnou politiku, sociální aspekty politiky bydlení, zdravotní politiku, politiku zaměstnanosti a vzdělávací politiku. Sociální politika se odvíjí od ekonomických možností, od střetu politických sil, od očekávání veřejnosti.

Socialistické Československo sociální politiku v tom smyslu, jak je chápána po roce 1989, prakticky nemělo. Ekonomická transformace společnosti po listopadu 1989 nebyla možná bez zásadních změn v sociální oblasti. Po roce 1989 se začínají prohlubovat příjmové a majetkové rozdíly, vznikají nové sociální problémy jako chudoba, sociální vyloučení, nezaměstnanost. Sociální reforma byla započata v roce 1990, kdy vláda ČSFR přijala dokument „Scénář sociální reformy.“

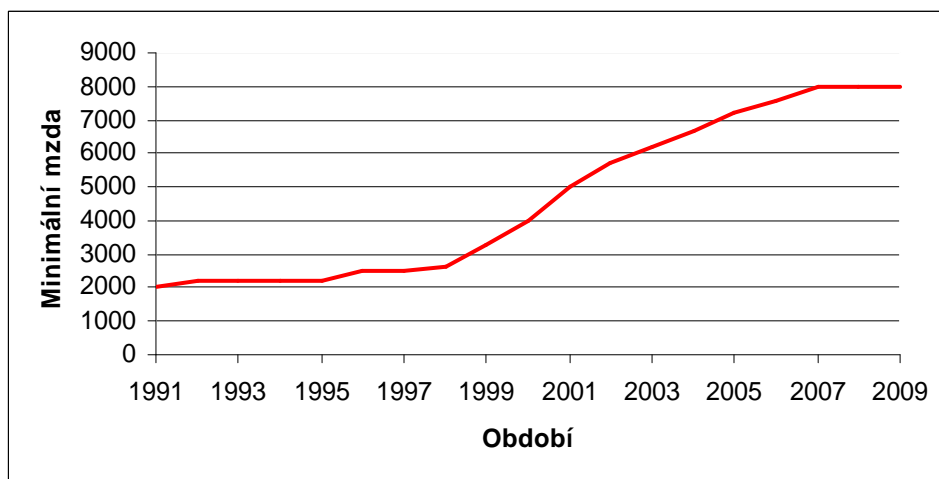
3.3.1 Minimální mzda

Problém chudoby provází lidskou společnost od jejího vzniku. V České republice se používá k řešení chudoby institut životního minima, jako zákonná hranice chudoby. Minimální mzda je z hlediska řešení problému chudoby důležitým opatřením. Minimální mzda má pokrýt minimální životní potřeby samotného pracovníka ne jeho rodiny. Jejím smyslem není řešit chudobu, ale zvýšit příjem nejhůře placených pracovníků a chránit je před velmi nízkými výdělky ze strany zaměstnavatele. Minimální mzda je určena administrativně a nikoli trhem práce, do kterého zasahuje a může vést k růstu nezaměstnanosti.

Minimální mzda se od zavedení v roce 1991 téměř zčtyřnásobila. V letech 1991 – 1998 rostla pomaleji než průměrné mzdy, na konci roku 1998 činila 22,5 % průměrné mzdy. V prvním čtvrtletí roku 2006 představovala již zhruba 40,1 % průměrné měsíční mzdy. Od 1. ledna

2007 je stanovena na částku 8 000 korun. Česká republika se tak postupně přibližuje situaci v původních státech Evropské unie, kde minimální mzda dosahuje přibližně poloviny průměrné mzdy. Minimální mzda je jednou z distorzí na trhu práce. V průběhu transformačního období se projevil její negativní efekt v podobě nárůstu práce v šedé ekonomice. Za prvé domácím pracovníkům byla nabízena pracovní místa za minimální mzdu, což vedlo k nedostatku pracovníků v některých odvětvích národního hospodářství (např. ve stavebnictví) a možnosti najímat levnou pracovní sílu ze zahraničí, za druhé zaměstnavatelé vyplácí hrubou mzdu na úrovni minimální, čímž dochází ke snížení odvodů do systému sociálního pojištění na minimum, zbytek mzdy je vyplácen v hotovosti bez povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Odpoutání minimální mzdy od životního minima, které je vyměřovacím základem pro výpočet sociálních dávek, po roce 1999 mělo být motivem ke snižování nezaměstnanosti a k zamezení zneužívání sociálního systému. Na druhou stranu domácnosti, jichž se minimální mzda a sociální dávky týkají především, jsou početné a tak motivace pomocí minimální mzdy je diskutabilní.

Graf 1 Vývoj částek minimální mzdy

Zdroj: MPSV – Přehled o vývoji částek minimální mzdy

3.3.2 Životní minimum a existenční minimum

Významnějším impulsem pro snížení počtu dlouhodobě nezaměstnaných žijících ze sociálních dávek měl být zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi s účinností od 1. 1. 2007. Změna systému sociálních dávek, včetně změny konstrukce životního minima, má více zvýhodnit lidi pracující za nízkou mzdu oproti těm, kteří se práci vyhýbají.

Životní minimum plní v České republice funkci minimálního společensky garantovaného příjmu a má umožnit domácnosti uspokojovat základní životní potřeby a zapojit se do normálního života. V České republice je životní minimum v systému státní sociální podpory kritériem pro poskytování některých dávek a pro stanovení jejich výše. Chudobu řeší i zákonné normy, jedná se o zákon č. 111/2006 S., o pomoci v hmotné nouzi a o zákon č. 110/2006 Sb., který ustanovuje a upravuje aplikaci životního a existenčního minima. Oba zákony vstoupily v platnost 1. ledna 2007. Výše existenčního minima je nižší oproti životnímu minimu. Obě minima jsou ze zákona valorizovány, aby byl zachován jejich reálný obsah. Částky jsou zvyšovány podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby přesáhne ve stanoveném rozhodném období 5 %. Životní ani existenční minimum nezahrnují náklady na bydlení, které řeší příspěvek na bydlení v rámci systému státní sociální podpory a doplatek na bydlení v systému pomoci v hmotné nouzi. Existenční minimum má posílit motivaci lidí pracovat a zajistit si soběstačnost. Je to minimální příjem, na úrovni, která znamená pouhé přežití. Existenční minimum je určeno osobám nacházejícím se ve stavu hmotné nouze a není aplikovatelné na děti, poživatele starobních důchodů, osoby starší 65 let a osoby trvale invalidní.

Částky životního minima od 1. ledna 2007 (platné i pro rok 2009) v Kč za měsíc

- pro jednotlivce 3 126
- pro první osobu v domácnosti 2 880
- pro druhou a další osobu v domácnosti, 2 600
která není nezaopatřeným dítětem
- pro nezaopatřené dítě ve věku
 - do 6 let 1 600
 - 6 až 15 let 1 960
 - 15 až 26 let 2 250

Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Částka existenčního minima od 1. ledna 2007 (platná i pro rok 2009) v Kč za měsíc

- existenční minimum 2 020

3.3.3 Systém podpor v nezaměstnanosti

V lednu 1990 byl zaveden systém podpor v nezaměstnanosti, který byl několikrát změněn z důvodů jeho přílišné štědrosti. Zpřísnily se také požadavky pro přiznání podpory v nezaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti byla přiznána každému, kdo pracoval po dobu 12 měsíců v uplynulých 3 letech nebo se soustavně připravoval na výkon povolání. Nárok na zvýšenou podporu měli pracující, s nimiž zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr z důvodu nadbytečnosti. Maximální délka pobírání podpory v nezaměstnanosti v letech 1990 – 1991 byla 12 měsíců, v letech 1992 – 2003 6 měsíců a od roku 2004 je délka diferencována podle věku uchazeče o zaměstnání, tj. do 50 let věku 6 měsíců, o 50 do 55 let věku 9 měsíců a nad 55 let věku 12 měsíců. Měnila se i výše vyplácené podpory v nezaměstnanosti, stanovené procentem z předchozí čisté mzdy: v roce 1990 činila 60 % za celé období, 90 % v prvních 6 měsících při organizačních změnách, stanoven horní a dolní limit, v roce 1991 to bylo 60 % (při organizačních změnách 65 %) za prvních 6 měsíců a pak 50 %, 70 % po celou dobu rekvalifikace, v letech 1992 – 1997 60 % první 3 měsíce a pak 50 %, po celou dobu rekvalifikace 70 %, horní limit byl stanoven na 1,5násobek minimální mzdy (1,8násobek při rekvalifikaci), v letech 1998 – 2003 dochází ke snížení výše podpory v nezaměstnanosti na 50 % v prvních 3 měsících a následně 40 %, při rekvalifikaci se jedná o 60 %, horní limit byl od roku 1999 zvýšen na 2,5násobek životního minima (2,8násobek při rekvalifikaci), od roku 2004 je to 50 % za prvé 3 měsíce a pak 45 %, při rekvalifikaci 60 %. Podpora je vyplácena nejvýše do částky 2,5násobku životního minima (2,8násobku při rekvalifikaci). Od počátku roku 2008 je výše podpory omezena 0,58násobkem průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí roku předcházejícího roku, ve kterém uchazeč o zaměstnání podal žádost o podporu v nezaměstnanosti.

Na základě porovnání s daty publikovanými OECD se Česká republika se vyznačuje vysokou nezaměstnaností lidí s nízkou kvalifikací, dále nezaměstnanost postihuje mladé lidi a to především ženy v době, kdy pečují o malé děti. Jelikož nezaměstnanost se týká skupin ohrožených na trhu práce jedná se o dlouhodobou nezaměstnanost.

3.3.4 Reforma v sociální oblasti

Sociální dávky představují jednu z největších výdajových položek státu a proto cílem reformy bylo od ledna 2008 snížit tyto výdaje a vytvořit adresnější systém vyplácení sociálních dávek a podpora rodin s dětmi. Deficitní financování státního rozpočtu v minulých letech způsobilo vysoký a rychle se zvyšující státní dluh (892,3 miliard korun ke konci roku 2007, 999,5 miliard korun ke konci roku 2008). Zlepšení situace v oblasti veřejných financí nepřinesl ani ekonomický růst, mírná inflace, nízké úrokové sazby a pokles nezaměstnanosti a ani střednědobé výdajové limity, které jsou od roku 2004 součástí českého právního řádu. Podle zprávy Evropské komise z června 2007 patří Česká republika mezi 6 členských zemí Evropské unie s nejrizikovějším výhledem veřejných financí. Největším problémem je růst mandatorních (ze zákona daných) výdajů, tedy důchodů, nemocenských, výplat sociálního zabezpečení.

Zákon 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů přinesl v sociální oblasti změny týkající se státní sociální podpory (přídavek na dítě, sociální příplatek, rodičovský příspěvek, porodné, dávky péstounské péče, pohřebné, příspěvek na zvýšené životní náklady), dávek pomoci v hmotné nouzi a sociálních služeb.

Přídavek na dítě

Tato dávka se odvíjela od výše příjmu rodiny za kalendářní rok ve třech výších zvýšené, základní a snížené. Od ledna 2008 je přídavek na dítě vyplácen pouze v jedné pevné výši diferencované podle věku dítěte. Nárok na přídavek na nezaopatřené dítě do 26 let mají rodiny s příjmem do 2,4násobku životního minima rodiny (do konce roku 2007 do 4násobku), od 1. července 2009 do 2,5násobku životního minima. Výše přídavku pro nezaopatřené dítě do 6 let je stanovena na 500 Kč (od 1.7. 2009 550 Kč), od 6 do 15 let 610 Kč (od 1.7. 2009 660 Kč) a od 15 do 26 let je nárok na 700 Kč měsíčně (od 1.7. 2009 750 Kč).

Sociální příplatek

Sociální příplatek byl poskytován rodiči pečujícímu o nezaopatřené dítě, jestliže příjem rodiny v předcházejícím kalendářním čtvrtletí nepřevyšoval 2,2násobek částky životního minima rodiny. Od ledna 2008 došlo ke snížení koeficientu na 2. Snížení hranice příjmů rodiny, která omezuje nárok na dávku, dojde k zúžení okruhu rodin, které na dávku mají nárok a ke snížení dávky.

Omezení nároku na přídavek na dítě a na sociální příplatek je kompenzováno daňovými slevami, které se zvýšily z 6 000 Kč na 10 680 Kč na dítě ročně. Cílem je zvýhodnit rodiny, kde alespoň jeden z rodičů pracuje a zamezit zneužívání sociálního systému.

Rodičovský příspěvek

Délka peněžité pomoci v mateřství byla sjednocena na 28 týdnů pro vdané i osamělé matky (37 týdnů při porodu více dětí). Jedním z důvodů byla asociálnost opatření v neprospěch vdaných matek (30 % dětí se v České republice rodí mimo manželství). Rodič má možnost volby čerpání rodičovského příspěvku, který je stanoven ve 3 výměrách v pevných částkách: zvýšené 11 400 Kč (do 24 měsíců věku dítěte), základní 7 600 Kč (do 36 měsíců věku dítěte) a snížené 3 800 Kč (do 48 měsíců věku dítěte). Volba čerpání se vztahuje k nejmladšímu dítěti v rodině, rodič o ni musí požádat a vybranou možnost nelze měnit. Zvolit rychlejší čerpání rodičovského příspěvku může pouze rodič, u kterého peněžítá pomoc v mateřství dosahuje minimálně výše 380 Kč denně, a to z důvodu odstranění spekulací vedoucích k využití této rychlejší varianty po dobu dvou let a třetí případně čtvrtý rok čerpat dávky především ze systému hmotné nouze.

Porodné

Porodné bylo poskytováno jednorázově bez ohledu na příjem rodiny ve výši vycházející z částky násobku životního minima, při narození jednoho dítěte ve výši 17 760 Kč, dvojčat 53 120 Kč atd. Od ledna 2008 je dávka stanovena pro každé dítě ve výši 13 000 Kč a již nebude automaticky valorizována.

Dávky pěstounské péče

Nárok na tuto jednorázovou dávku připadá osobě, která převzala dítě do pěstounské péče. Výše dávka dosahovala 4,45násobku částky životního minima převzatého dítěte, nyní je tato dávka stanovena v pevné výši bez automatické valorizace. Pro dítě do 6 let věku činí 8 000 Kč, pro dítě od 6 do 15 let 9 000 Kč a pro dítě od 15 do 18 let se jedná o částku 10 000 Kč.

Reforma také úplně ruší dvě dávky, jedná se o příspěvek na školní pomůcky a příspěvek na zvýšené životní náklady.

Dávky pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi stanoví, že pomoc v hmotné nouzi je určena osobám, které se dostanou do situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení či mimořádnými událostmi. Reforma zpřísnila podmínky pro osoby, které pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi, jsou dlouhodobě nezaměstnané a jejich aktivita k získání práce je nízká nebo žádná. U nezaměstnaných 12 měsíců a déle se při stanovení výše dávky nově vychází z existenčního minima (2 020 Kč). Tato opatření by měla přispět k větší motivaci lidí najít si práci. Zároveň došlo k zohlednění postavení některých osob na trhu práce, a proto se toto opatření nevztahuje na osoby starší 55 let, osoby částečně invalidní a rodiče pečující o dítě mladší 12 let. Jako silně demotivační a zároveň diskriminační vůči starým nebo invalidním občanům bez možnosti evidence na úřadě práce se ruší § 31 zákona o pomoci v hmotné nouzi, který umožňoval zvýšení částky na živobytí o 600 Kč u osob v evidenci uchazečů o zaměstnání po 12 měsících.

4. Současný stav v ČR

4.1 Hodnoty METR pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2002, 2007, 2008, 2009

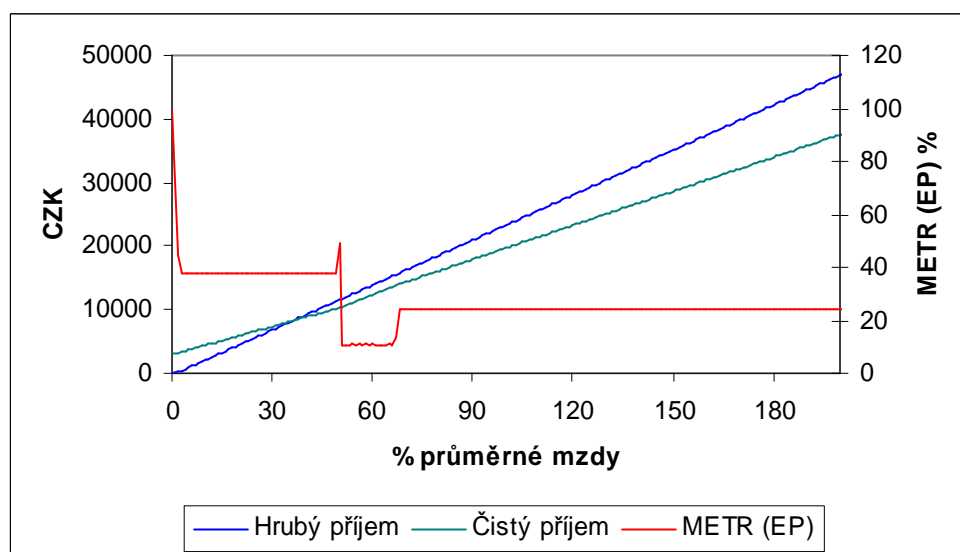
V případě zvýšení hrubého příjmu o jednotku (1 % průměrné mzdy), část zvýšení připadá na daň z příjmu a pojistné na sociální politiku, rodina dále může přijít o část sociálních dávek, takže zvýšení čistého příjmu je obvykle menší než o jednotku, dokonce může dojít ke snížení čistého příjmu. Mezní efektivní daňová sazba ukazuje jaká část změny hrubého příjmu připadá na společné působení daní a sociálních dávek. Jako jednotka hrubého příjmu bylo uvažováno 1 % průměrné mzdy. Čistý příjem se skládá z hrubého příjmu sníženého o odvody na sociální a zdravotní pojištění (placené zaměstnancem ve výši 12,5 % hrubé mzdy) a daň z příjmu fyzických osob (rok 2002 klouzavě progresivní daň s nezdanitelnými položkami, o které se snižuje zdanitelný základ, rok 2007 klouzavě progresivní daň snížená o odčitatelné položky a pro rok 2008 jednotná daň 15 % snížená o odčitatelné položky) a zvýšeného o přídatky na dítě (testovaná dávka v závislosti na příjmu a vyplácená v paušálních částkách podle věku nezaopatřeného dítěte, vyplácená do 3násobku životního minima pro rok 2002, do 4násobku životního minima pro rok 2007 a do 2,4násobku životního minima pro rok 2008), sociální příplatek (testovaná dávka, vázaná na péči alespoň o jedno nezaopatřené dítě, dávka vyplácená při příjmu nižším než 1,6násobek životního minima pro rok 2002, 2,2násobek pro rok 2007 a 2násobek 2008, při vzrůstajícím příjmu se lineárně snižuje), příspěvek na bydlení (testovaná dávka) a dávky pomoci v hmotné nouzi (2002, 2007), dávky z titulu sociální potřeby (2008, 2009 dávka určená pro občany, jejichž příjem nedosahuje životního minima).

METR je počítán pro jednotlivé typy domácností, kde ekonomicky aktivní osoba má hrubý příjem v intervalu od 0 do 200 % průměrné hrubé mzdy v ČR v příslušném roce. Příjem druhé ekonomicky aktivní osoby je 0 % nebo 67 % nebo 100 % nebo 167 % průměrné hrubé mzdy. Slevu na dani na vyživované dítě (odčitatelnou položku pro rok 2002) uplatňuje osoba s větším příjmem, tedy ta u které bude úspora na zaplacené dani vyšší.

U dospělých se předpokládá věk 40 let a u dětí 4 a 6 let.

V závislosti na příjmu jsou poskytovány tyto dávky státní sociální podpory: přídatek na dítě, sociální příplatek a příspěvek na bydlení.

Graf 2 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2009

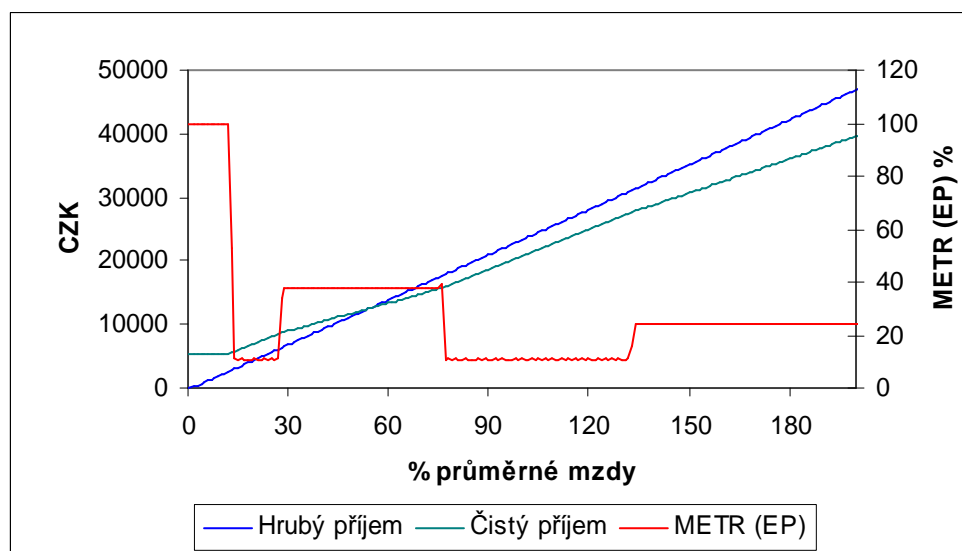
U domácností bez vyživovaných dětí nejsou hodnoty METR příliš vysoké a tedy by neměly být tyto domácnosti postiženy nízkou motivací ke zvyšování jejich příjmu.

Graf 2 Jedna osoba bez dětí (hrubý příjem od 0 do 200 % průměrné mzdy): v intervalu hrubého příjmu od 0 do 48 % průměrné mzdy (APW) zvyšuje hodnoty ukazatele METR příspěvek na bydlení, na dávky pomoci v hmotné nouzi není nárok.

Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů (AETR) nabývá hodnoty 1 při příjmu 36 % APW.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 12 – 14 viz. příloha 10. 4 Grafy: rok 2002 – v intervalu od 0 do 25 % průměrné mzdy jsou hodnoty METR rovny 100 %, důvodem jsou dávky sociální potřebnosti, které dorovnávají čistý peněžní příjem jednotlivce do výše životního minima. V intervalu hrubého příjmu od 32 do 51 % průměrné mzdy hodnota METR dosahuje 45 – 46 %, neboť s růstem příjmu lineárně klesá příspěvek na bydlení. Pro rok 2007 se v intervalu od 0 do 6 % se projevuje dorovnání čistého příjmu do výše životního minima a proto METR dosahuje 100 %, pro rok 2008 je to v intervalu od 0 do 3 % průměrné mzdy. Příspěvek na bydlení zvyšuje hodnoty METR do výše 46,5 % v roce 2007 pro interval od 8 do 41 % APW a v roce 2008 až na 39,3 pro interval od 4 do 43 % APW.

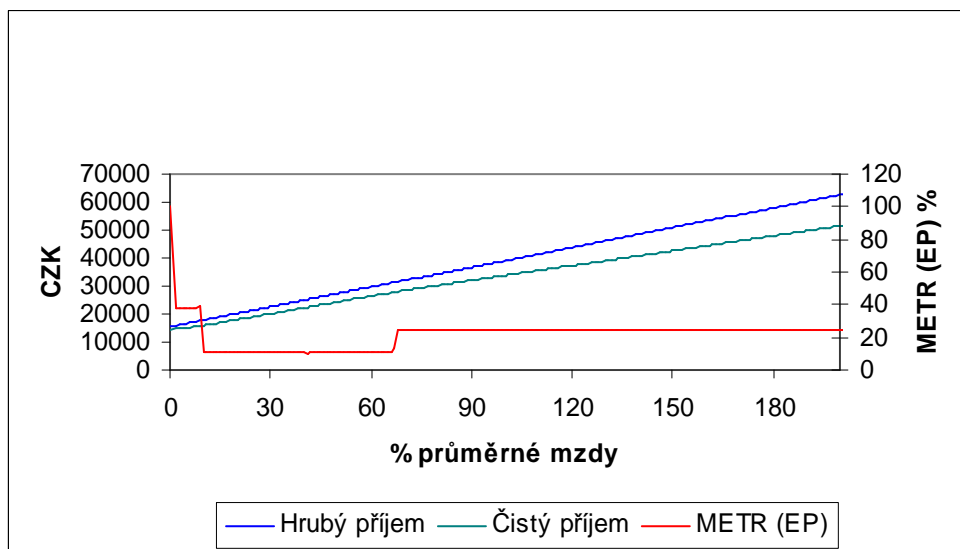
**Graf 3 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)
hrubý a čistý příjem, rok 2009**

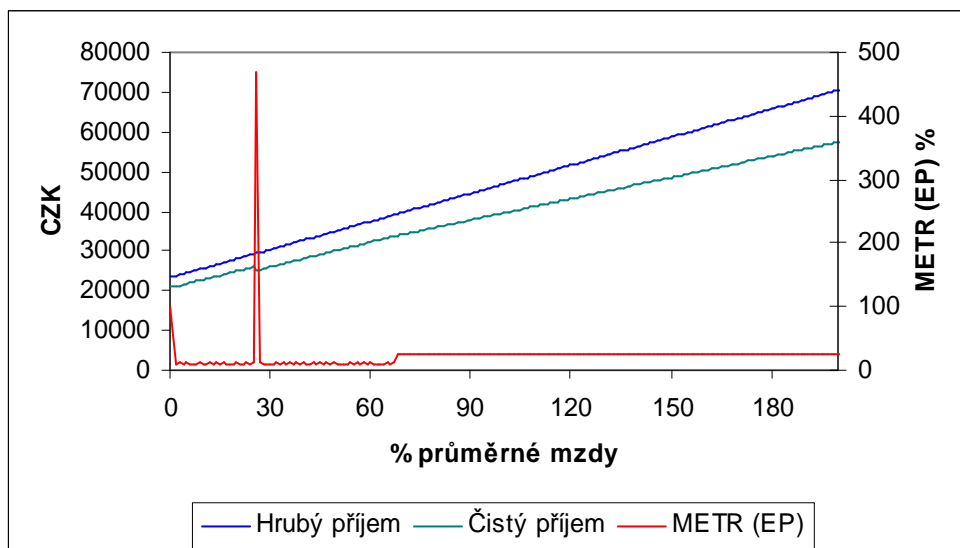
Graf 3 Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje (hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy): na příspěvek na bydlení je nárok do 74 % APW, na dávky pomoci v hmotné nouzi do 11 % APW, proto v intervalu od 0 do 11 % APW dosahuje ukazatel METR hodnoty 100. Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů je pro domácnost menší než 1 při 54 % APW.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 15 – 17 viz. příloha 10. 4 Grafy: rok 2002 – v intervalu od 0 do 45 % průměrné mzdy jsou hodnoty METR rovny 100 %, důvodem jsou dávky sociální potřeby, které dorovnávají čistý peněžní příjem jednotlivce do výše životního minima. V intervalu hrubého příjmu od 54 do 87 % APW se hodnota METR pohybuje okolo 40 %, neboť s růstem příjmu lineárně klesá příspěvek na bydlení. Pro rok 2007 se v intervalu od 0 do 20 % APW projevuje dorovnání čistého příjmu do výše životního minima a proto METR dosahuje 100 %, pro rok 2008 je to v intervalu od 0 do 14 % APW, pro rok 2009 v intervalu do 11 % APW. Příspěvek na bydlení ovlivňuje indikátor METR v roce 2007 v intervalu od 30 do 62 % a v roce 2008 intervalu od 28 do 65 % APW, v roce 2009 v intervalu do 74 % APW.

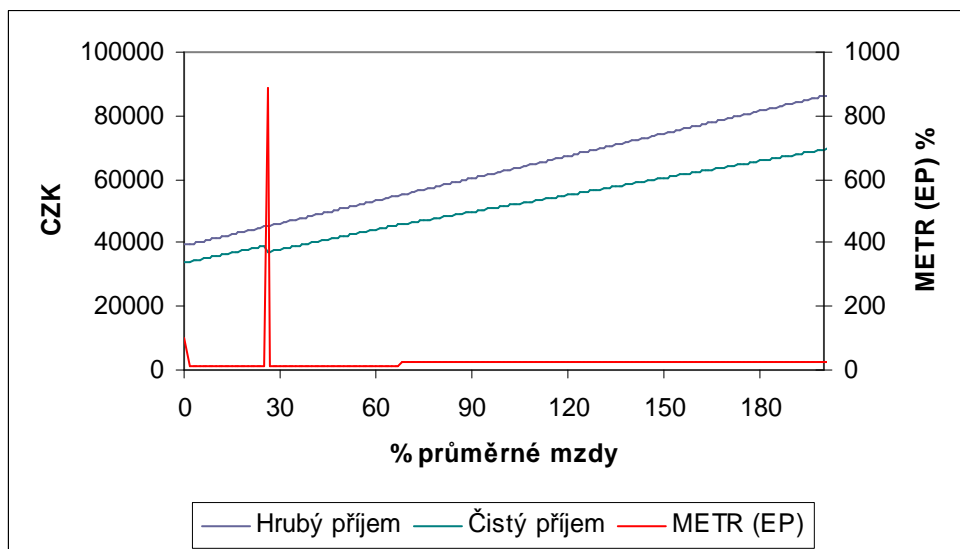
Graf 4 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

Graf 5 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

Graf 6 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

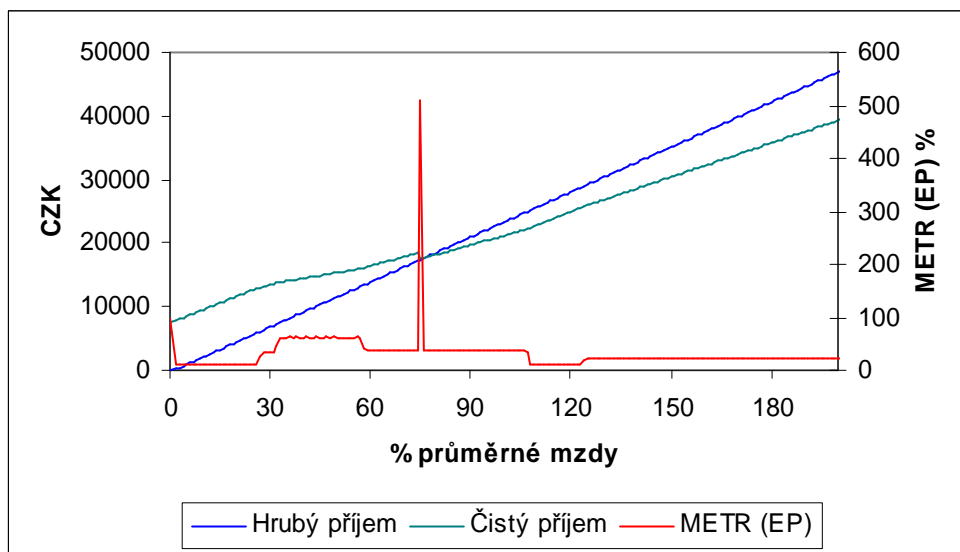

Zdroj: vlastní výpočty

Graf 4 – 6 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 %, 100 nebo 167 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy:

dostatečně vysoké příjmy, rodiny nedosahují na sociální dávky, kromě rodiny, kde jeden z manželů má příjem 67 % APW, která pobírá příspěvek na bydlení pro rok 2002 v intervalu od 0 do 16 % APW druhého z manželů a pro rok 2008 v intervalu od 0 do 6 % a do 7 % APW v roce 2009. Nízké hodnoty METR se prudce zvýší při 20 % APW (2002) a 15 % APW (2007) a 25 % APW (2008, 2009), kdy již není nárok na odpočet či sleva na dani na manželku s příjmem nižším než 3 170 Kč. Domácnost, kdy jeden z manželů má příjem ve výši 100 nebo 167 % průměrné mzdy a druhý v intervalu od 0 do 200 % průměrné mzdy, je čistým daňovým plátcem. Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 18 – 26 viz. příloha 10. 4 Grafy.

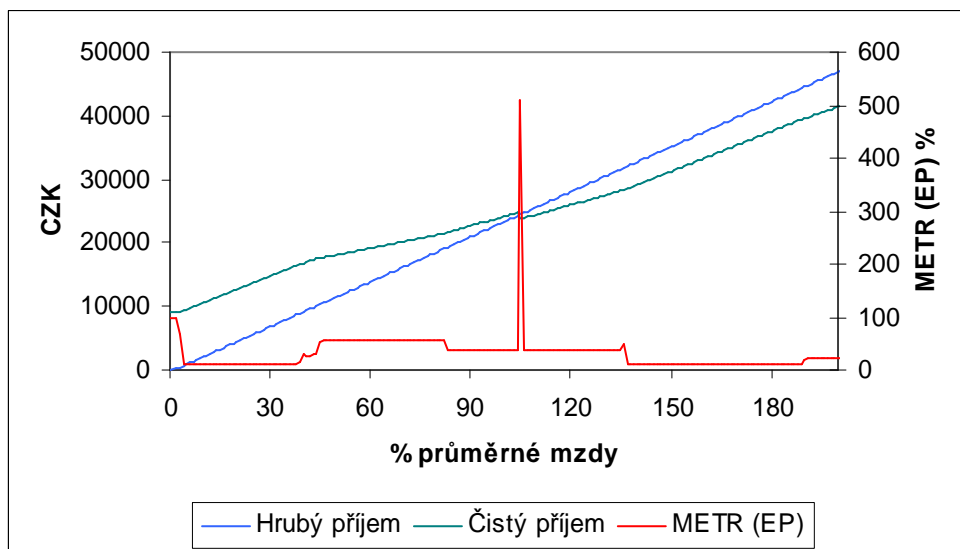
Graf 7 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2009

Graf 7 Jedna osoba, 2 děti: hodnoty METR ovlivňuje sociální příplatek do příjmu 55 % APW, příspěvek na bydlení do 105 % APW, přídavky na děti do 73 % APW, na dávky pomoci v hmotné nouzi nemá domácnost nárok. Ztráta nároku na přídavek na děti při 74 % APW způsobí pokles čistého příjmu rodiny o 963 korun, i když hrubý příjem se zvýšil o 1 % průměrné mzdy, tj. 235,55 korun. Na hodnotu čistého příjmu při 73 % APW se domácnost dostává až při příjmu 81 % APW. při příjmu 75 % APW. Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů je pro domácnost menší 1 při 75 % APW.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 27 – 29 viz. příloha 10. 4 Grafy: rok 2002 v intervalu od 0 do 37 % APW jsou hodnoty METR rovny 100 %, důvodem jsou dávky sociální potřebnosti, které dorovnávají čistý peněžní příjem jednotlivce do výše životního minima. V intervalu hrubého příjmu od 57 do 101 % APW se hodnota METR pohybuje okolo 60 %, neboť s růstem příjmu lineárně klesá příspěvek na bydlení a sociální příplatek. Při 73 a 126 % APW dochází k prudkému zvýšení hodnoty METR v důsledku změny hodnoty přídavků na děti. Pro rok 2007 má METR hodnotu 100 % do 3 % APW, kdy se čistý příjem dorovnává do výše životního minima, v intervalu od 35 do 87 % APW vysoké hodnoty METR ovlivňuje klesající příspěvek na bydlení a sociální příplatek, při 51, 86 a 159 % APW dochází v důsledku změny částky přídavků na děti k prudkému vzrůstu hodnot METR na 122,1 ; 296,4 a 303,3 %. Pro rok 2008 jsou vysoké hodnoty METR ovlivněny klesajícím příspěvkem na bydlení a sociálním příplatkem a to v intervalu od 33 do 57 % APW. Při 76 % APW je čistý příjem vyšší než 2,4násobek životního minima a rodina již nedosahuje na přídavky na děti, což má za následek hodnotu METR ve výši 510,3 %.

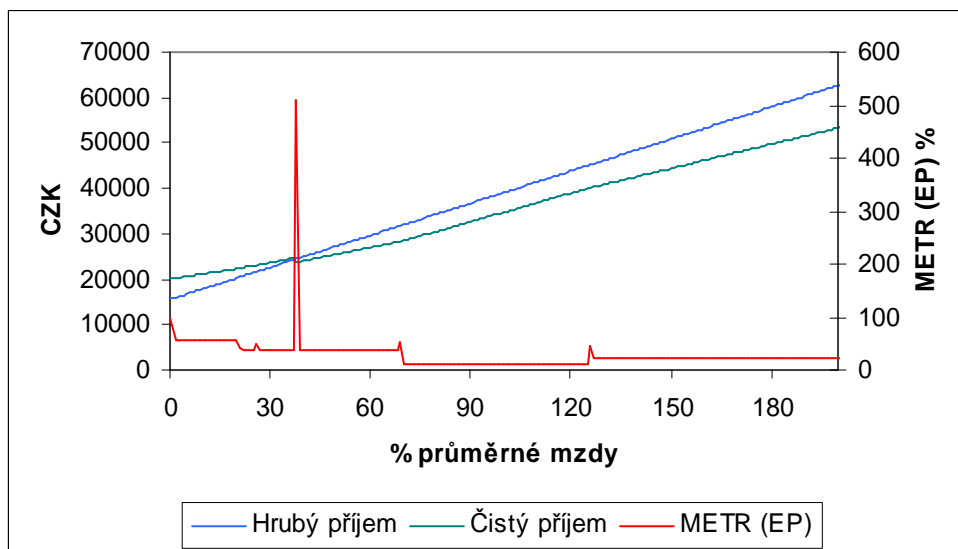
Graf 8 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do 200 % APW, druhý nepracuje), hrubý a čistý příjem, rok 2009

Graf 8 Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje: hodnoty METR ovlivňuje sociální příplatek do příjmu 80 % APW, příspěvek na bydlení do 134 % APW, přídavky na děti do 103 % APW. Ztráta nároku na přídavek na děti při 104 % APW způsobí pokles čistého příjmu rodiny o 964 korun, i když došlo ke zvýšení hrubého příjmu o 1 % průměrné mzdy. Na hodnotu čistého příjmu při 103 % APW se domácnost dostává až při příjmu 111 % APW. Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů je pro domácnost menší než 1 při 104 % APW.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 30 – 32 viz. příloha 10. 4 Grafy: v intervalu 0 - 54 % APW (2002), od 0 do 13 % APW (2007) a od 0 do 7 % APW (2008) jsou hodnoty METR rovny 100 %, důvodem jsou dávky sociální potřebnosti či dávky pomoci v hmotné nouzi, které dorovnávají čistý peněžní příjem jednotlivce do výše životního minima. Míra redukce sociálních dávek dosahuje 100 % v případě, že jsou tyto dávky redukovány o stejnou částku, o kterou vzrostl pracovní příjem po zdanění. To je typické pro systémy, kde jsou sociální dávky konstruovány jako rozdíl mezi příjmem po zdanění a životním minimem. Rodině se nevyplatí zvýšit vlastní příjem prací, protože v případě zvýšení příjmu do hranice životního minima, přijdou o sociální dávky v poměru 1:1 a celkový příjem rodiny se nezmění. Pro rok 2002 intervalu hrubého příjmu od 74 do 131 % APW se hodnota METR pohybuje okolo 50 %, pro rok 2007 od 49 do 113 % APW je to 54,4 až 69,9 %, pro rok 2008 v intervalu od 45 do 82 % APW okolo 55 % z důvodu klesajícího příspěvku na bydlení a sociálního příplatku. Přídavky na děti zvyšují hodnotu METR při 93 a 160 % APW v roce 2002, v roce 2007 situace obdobná při 72 a 127 % APW, v roce 2008 a 2009 při 106 % APW.

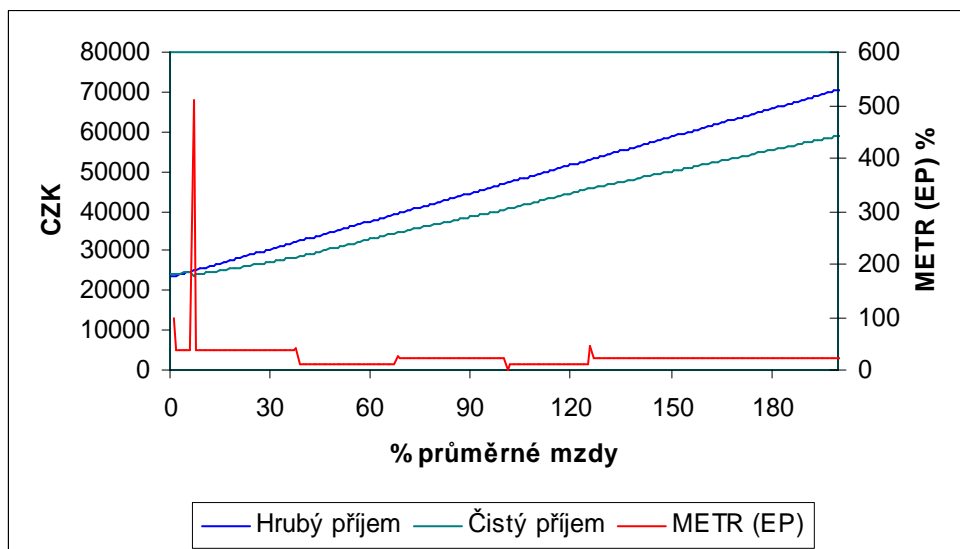
Graf 9 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

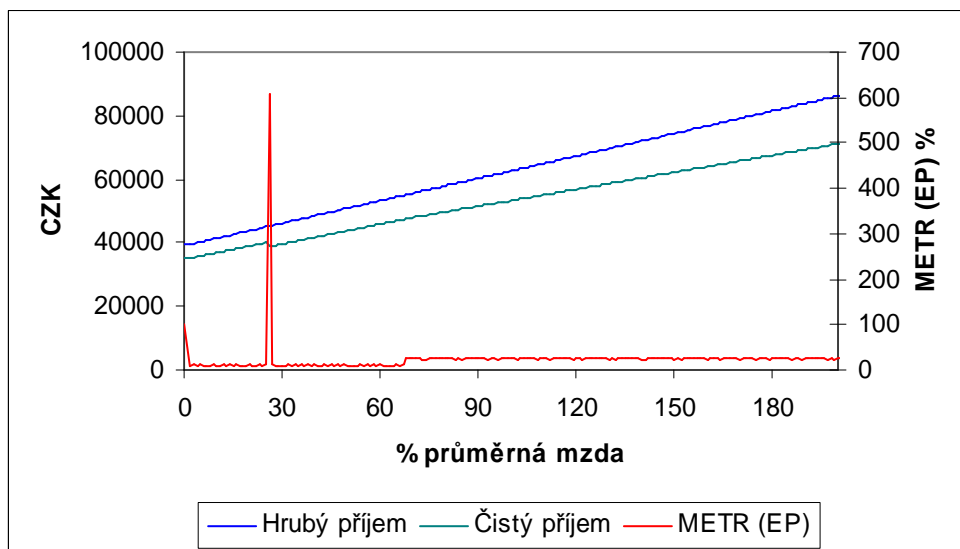
Graf 9 Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý zaměstnán s platem od 0 do 200 % průměrné mzdy: hodnoty METR ovlivňuje sociální příplatek do příjmu 19 % APW, příspěvek na bydlení do 67 % APW, přídavky na děti do 36 % APW. Ztráta nároku na přídavek na děti při 37 % APW způsobí pokles čistého příjmu rodiny o 963 korun, i když došlo ke zvýšení hrubého příjmu o 1 % průměrné mzdy. Na hodnotu čistého příjmu při 36 % APW se domácnost dostává až při příjmu 44 % APW. Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů je pro domácnost menší než 1 při 37 % APW.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 33– 35 viz. příloha 10. 4 Grafy: čisté příjmy manželů plus přídavky na děti a případný příspěvek na bydlení či sociální příplatek v součtu převyšují životní minimum rodiny a tudíž rodina již nemá nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi. Pro rok 2002 rodina dosahuje na sociální příplatek a příspěvek na bydlení, které ovlivňují hodnoty METR v intervalu od 0 do 62 % hrubého příjmu druhého z manželů, pro rok 2007 v intervalu od 0 do 41 % APW. K prudkému zvýšení hodnot METR dochází při 20 % APW (2002) a 15 % APW (2007) neboť v tomto okamžiku přestává být uplatňován odpočet či sleva na dani na manželku s příjmem nižším než 3 170 Kč. Další výkyvy v hodnotách METR způsobuje schodovitý přídavek na děti.

Graf 10 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

Graf 11 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2009

Zdroj: vlastní výpočty

Graf 10 - 11 Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 100 % nebo 167 % průměrné mzdy, druhý zaměstnán s platem od 0 do 200 % průměrné mzdy: hodnoty METR ovlivňuje příspěvek na bydlení do 36 % APW, přídavky na děti do 5 % APW. Průměrná efektivní sazba daně z pracovních příjmů je pro domácnost menší než 1 při 6 % APW pro příjem jednoho z manželů ve výši 100 % APW. Při příjmu 167 % APW jednoho z manželů a 0 – 200 % APW druhého z manželů domácnost nepobírá žádné dávky a je čistým daňovým plátcem.

Porovnání s rokem 2002, 2007 a 2008 graf 36 – 41 viz příloha 10. 4 Grafy: Při příjmu 100 % APW + 0 – 34 % APW pro rok 2002, při příjmu 100 % + 0 -9 % APW pro rok 2007 a 100 % + 0 18 % APW má rodina nárok sociální příspěvek a příspěvek na bydlení, které zvyšují METR až na hodnotu 53,4 %. Prudká zvýšení METR nastávají při 20 % APW (2002) a 15 % APW (2007) druhého z manželů neboť v tomto okamžiku přestává být uplatňován odpočet či sleva na dani na manželku s příjmem nižším než 3 170 Kč. Další výkyvy v hodnotách METR způsobuje přídavek na děti.

Při příjmu 167 % APW jednoho z manželů a 0 – 200 % APW druhého z manželů rodina má nárok pouze na přídavek na děti, který způsobuje prudká zvýšení hodnot METR.

Ke sledování dopadů sociálně-ekonomických změn na životní úroveň různých typů domácností se používají individuální data příjmových šetření (mikrocenzy) a rodinné účty (statistiky životní úrovně domácností), (viz Večerník 2002). Výhodou mikrocenzů je velikost a reprezentativnost souboru, podrobnější struktura příjmů, nevýhodou malá periodičita a skutečnost, že některé sociální dávky nejsou zjišťovány, ale statistiky jsou dopočítány na základě příjmů a dalších charakteristik domácností. Výhodou rodinných účtů je jejich roční periodičita, nevýhodou omezená reprezentativnost vzhledem k tomu, že šetření je prováděno u souboru 3000 domácností vybraných záměrným kvótním výběrem, podle společenských skupin a typů domácností, což do jisté míry omezuje zobecnění údajů na celou populaci.

Tabulka 2 Domácnosti podle čistého peněžního příjmu na osobu rok 2008 - decily

Decil	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet domácností	283	284	284	284	284	285	284	284	283	284
Členů	3,23	2,69	2,30	2,35	2,15	2,29	2,20	2,12	1,86	1,69
ekonomicky aktivních (bez nezaměstnaných)	0,87	0,90	0,60	0,67	0,72	1,01	1,22	1,44	1,49	1,40
nezaopatřených dětí	1,57	0,99	0,58	0,61	0,50	0,56	0,44	0,32	0,14	0,13
nepracujících důchodců	0,18	0,57	0,99	0,96	0,82	0,63	0,45	0,30	0,18	0,12

Zdroj: ČSÚ – Statistika rodinných účtů, Domácnosti podle čistého peněžního příjmu rok 2008

Demotivační hodnoty indikátoru METR přesahující 50% se týkají asi jedné desetiny domácností, u neúplných rodin s dětmi se tento problém týká až jedné třetiny domácností (Pavel, 2009).

4.2 Mezinárodní srovnání

Rozsah přerozdělovacích procesů měřený podílem daní a odvodů na národním důchodu ve světě roste. Ze srovnání hodnot METR pro typové domácnosti mezi Českou republikou a několika státy Evropské unie (zakládajícími členy Velkou Británií, Francií a Německem, a východoevropskými zeměmi Slovenskem a Polskem) na základě hodnot uveřejněných ve statistice OECD - Benefits and Wages: Statistics za rok 2002 a 2007 vyplývá, že hodnoty METR jsou v České republice vysoké u rodin s dětmi a to z důvodu konstrukce sociálních dávek odvíjející se od životního minima. V okamžiku, kdy rodina začne dosahovat nadprůměrných příjmů, jsou hodnoty METR nižší než v zahraničí. Vyšší hodnoty u rodin s dětmi, kdy jeden z manželů nepracuje, nacházíme u Německa i Velké Británie v intervalu příjmů do 67 procent průměrné mzdy. Systém sociální podpory a úroveň životního minima vedou rodiny s nízkými příjmy ke zjištění, že je nevýhodné snažit se o zvýšení příjmu, neboť by došlo ke snížení jejich sociálních dávek, často i v poměru 1 : 1. Nižší hodnoty METR za rok 2007 způsobila změna konceptu příspěvku na bydlení a dávek pomoci v hmotné nouzi. Viz tabulky 7 – 26 (příloha)

5. Dopad reformy veřejných financí

Sociální systém prošel v roce 2008 výraznými změnami. Cílem reformy bylo snížení rozpočtového deficitu, podpora podnikání, plošné snížení daňového zatížení, podpora rodin s dětmi a adresnost sociálního systému. Statistické údaje ukazují pokles sociálních výdajů o 14,3 mld. Kč:

	celkové výdaje v roce 2008	meziroční srovnání
přídavek na dítě	6,2 mld. Kč	pokles o 39,2 %
sociální příplatek	3,2 mld. Kč	pokles o 34,3 %
příspěvek na bydlení	1,6 mld. Kč	nárůst o 3,5 %
rodičovský příspěvek	28,3 mld. Kč	pokles o 1,4 %

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí: Dva roky sociálních reforem 2007 - 2008

Hodnoty METR (EP) pro vybrané typy domácností v letech 2002, 2007, 2008, 2009

Hodnoty METR pro jednotlivce a rodiny bez dětí v průběhu let 2002, 2007, 2008 a 2009 ukazují grafy 42 – 46 (viz příloha), z nichž vyplývají nižší hodnoty METR pro rok 2008 než pro rok 2007, 2002, v důsledku úpravy nároků na poskytování dávek ze systému státní sociální podpory, v případě rodin bez dětí se jedná o příspěvek na bydlení a dávky pomoci v hmotné nouzi.

Dopad reformy veřejných financí na hodnoty METR pro jednu osobu se 2 dětmi ukazuje graf 47. Dochází ke snížení intervalu pro výplatu přídavku na děti oproti 158 % APW v roce 2007 na 75 % v roce 2008, sociální příplatek je nyní poskytován do 57 % APW oproti 69 % APW v roce 2007, jak vyplývá ze statistických údajů Ministerstva práce a sociálních věcí na příspěvek na bydlení dosáhlo více rodin a to až do 92 % APW oproti 86 % APW v roce 2007. Z grafu 48, který popisuje hodnoty METR pro manžele se 2 dětmi (jeden z manželů zaměstnán a druhý nepracuje), vyplývá, že na přídavek na děti dosahují domácnosti s 105 % APW v roce 2008 oproti 200 % APW v roce 2007, sociální příplatek je nyní poskytován do 82 % APW oproti 105 % APW v roce 2007, interval pro výplatu příspěvku na bydlení se rozšířil na 118 % APW oproti 112 % APW v roce 2007.

Graf 49 s hodnotami METR pro manžele se 2 dětmi (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW) ukazuje, že na přídavek pro děti mají nárok domácnosti, kde jeden z manželů pobírá 67 % APW a druhý od 0 do 38 % APW, zatímco v roce 2007 to bylo do 152 % APW u druhého z manželů, také interval pro sociální příplatek se snížil z 34 %

na 20 % APW, příspěvek na bydlení se nyní poskytuje do 51 % oproti 40 % APW z roku 2007.

Graf 50 ukazuje, že došlo ke snížení počtu rodin ve složení manželé, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), které dosahovaly na výplatu přídatku pro děti při příjmu 100 + 113 % APW na 100 + 5 % APW u druhého z manželů, na příspěvek na bydlení nyní dosahují rodiny, kde jeden z manželů pobírá 100 % APW a druhý maximálně 18 % APW.

Z grafu 51 vyplývá, že příjem rodiny se 2 dětmi, kde jeden z manželů má 167 % APW a druhý od 0 do 200 % APW je dostatečný a rodina nepotřebuje pomoc sociálního systému.

Obdobně jako z grafů 42 – 51 je i z tabulek 3 - 6 zřejmé, že hodnoty METR v roce 2008 a 2009 poklesly u jednotlivých typů domácností a tudíž by se měla zvýšit motivace nezaměstnaných ke vstupu na trh práce.

Tabulka 3 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2002

Typ domácnosti	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Jedna osoba bez dětí	100	45,8	37	30	30	34,5	34,5
Jedna osoba, 2 děti	100	12,4	59,7	60,3	30	30	34,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	100	25,6	41,4	25,6	30	30	34,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	100	100	25,6	52,7	30	30	34,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy	25	25	25,6	30	30	34,5	34,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy	52,7	52,7	25,6	25,6	30	30	34,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	37,6	25,6	25,6	30	30	30	34,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5

Tabulka 4 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2007

Typ domácnosti	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Jedna osoba bez dětí	46,5	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Jedna osoba, 2 děti	34,5	60,8	68,7	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	38,7	46,5	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy	61,3	29,9	29,9	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy	12,4	54,4	54,4	65,4	40,1	40,5	40,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5

Tabulka 5 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2008

Typ domácnosti	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Jedna osoba bez dětí	38,4	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26,1
Jedna osoba, 2 děti	81,7	63	38,8	12,9	25,7	25,7	26,1
Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	38,4	38,8	12,9	12,9	25,7	25,7	26,1
Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	12,1	56,2	55,8	39,3	12,5	12,5	26,1
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy	12,1	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26
Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy	38,4	38,8	12,9	12,9	25,7	25,7	26,1
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	12,1	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26,1
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	12,1	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26,1
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	12,1	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26,1
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	12,1	12,5	12,9	26,1	25,7	25,7	26,1

Tabulka 6 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2009

Typ domácnosti	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Jedna osoba bez dětí	37,6	10,8	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
Jedna osoba, 2 děti	62,2	62,2	37,6	37,6	24,4	24,4	24,4
Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	37,6	37,6	37,6	10,8	24,4	24,4	24,4
Manželé, 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	11,3	55	55	37,6	10,8	10,8	24,4
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy	11,3	10,8	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
Manželé, 2 děti – jeden z manželů s příjmem ve výši 67 % průměrné mzdy	37,6	37,6	37,6	10,8	24,4	24,4	24,4
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	11,3	10,8	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy	38	10,8	26,6	1,1	24,4	24,4	24,4
Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	11,3	10,8	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy	11,3	10,8	26,6	24,4	24,4	24,4	24,4

Zdroj: vlastní výpočty

Daňové zákony v roce 2004 schválené v rámci II. fáze reformy veřejných financí přinesly změny týkající se zdanění fyzických osob a proto měly dopad na pracovní úsilí. Odčitatelné položky na dítě byly nahrazeny daňovým bonusem ve fixní výši a dále byl zaveden institut společného zdanění manželů s dětmi. Změny v roce 2006: rozšíření prvního daňového pásma, snížení mezních sazeb prvních dvou daňových pásem a nahrazení odčitatelných položek slevami na dani. Podstatné změny přinesl rok 2007, došlo ke změně konstrukce životního minima a byl zaveden institut existenčního minima a dále byla provedena reforma dávek pomoci v hmotné nouzi, zaveden byl příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Podstatná byla změna výpočtu příspěvku na bydlení, kdy u této dávky státní sociální podpory došlo k zohlednění nákladů vynakládaných na bydlení. Od 1. ledna 2008 byla zavedena jednotná patnáctiprocentní sazby daně z příjmu fyzických osob, zrušení společného zdanění manželů, které ztratilo smysl, došlo k zrušení daňově uznatelného zaplaceného zákonného pojistného, rozšíření daňového základu o pojistné placené zaměstnavatelem a zvýšení slev na dani, zaveden byl strop pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění pro zaměstnance a dále to byly změny v sociálním systému, které přinesly snížení počtu domácností, které pobírají dávky státní sociální podpory. Jedná se o zúžení okruhu příjemců přídavků na děti, což bylo vyváжено výrazným zvýšením daňových slev na děti a na vyživované manžele. Znamená to částečné opatření proti zneužívání sociálního systému, kdy se oba rodiče snaží žít pouze ze

sociálních dávek a nejsou dostatečně motivováni hledat si práci. Další významnou změnou je snížení hranice rozhodného příjmu ze 2,2násobku životního minima na 2,0násobek pro nárok na sociální příplatek, čímž se snížil okruh rodin, které měly nárok na tuto dávku a zároveň došlo ke snížení této dávky.

Příjmy sociálního charakteru zůstaly významnou součástí celkových příjmů domácností, i když realizované systémové změny přispěly ke snížení výdajového zatížení státního rozpočtu. Rozhodující část peněžních příjmů domácností tvořily v roce 2008 mzdy (45 %), podíl sociálních příjmů na struktuře příjmů domácností představoval 16,5 %. Míra zatížení hrubého domácího produktu sociálními transfery klesla o 0,1 procentního bodu oproti roku 2007 na 11 %. Největší složkou sociálních transferů byly dávky důchodového pojištění (74,4 %, nárůst o 2,8 %), druhou největší položkou sociálních příjmů zůstaly dávky státní sociální podpory (10,3 %, pokles o 2,0 %).

6. Závěr

Diplomová práce se zabývá analýzou demotivačních dopadů interakce daňového a dávkového systému na nabídku práce. Teoretická část osahuje konstrukci ukazatelů, které se používají k identifikaci pasti chudoby, pasti nezaměstnanosti a pasti neaktivity, popis vývoje daňového a dávkového systému v České republice po roce 1989. Další část obsahuje výpočty indikátoru METR (EP) pro modelové domácnosti za rok 2002, 2007, 2008 a 2009. Obsahuje analýzu vlivu daně z příjmu, zákonného pojistného a dávkového systému na domácnosti a zároveň na jejich motivaci k práci.

Koncept efektivního zdanění se používá pro hodnocení hospodářských politik zemí prováděných v Evropské unii a OECD. Hodnoty mezních efektivních daňových sazeb pro jednotlivé typy domácností se staly součástí strukturálních indikátorů, což je soubor ukazatelů používaných pro hodnocení členských zemí Evropské unie. Mezní efektivní daňová sazba pro zaměstnané osoby (Marginal effective tax rate for employed persons, METR (EP)), která udává o kolik se zvýší zaplacené daně a sníží sociální dávky, pokud se hrubý pracovní příjem zvýší o jednotku, umožňuje identifikovat riziko pasti chudoby. Ukazatel je definován jako jedna mínus poměr změny čistého příjmu ke změně hrubého příjmu. Pro mezinárodní srovnání hodnot METR bylo OECD navrženo 10 typů modelových rodin.

Z analýzy společného působení daňového a dávkového systému vyplývá, že existují intervaly příjmů pro jednotlivé typy domácností, ve kterých jsou hodnoty METR vysoké. Nastávají situace, kdy se rodině nevyplatí zvýšit svůj příjem, neboť by ztratila nárok na dávky. Toto se týká především rodin neúplných a rodin s dětmi, kde je jeden z manželů bez pracovního příjmu. Na rozhodnutí jednotlivců a domácností o jejich účasti na trhu práce má také vliv příjem z šedé ekonomiky, který nepodléhá zdanění a nemá vliv na rozhodný příjem domácnosti pro posouzení nároku na sociální dávky. Ukazatel METR (EP) byl propočítán pro roky 2002, 2007, 2008 a 2009, aby bylo možné srovnání hodnot během reformy jak daňového tak dávkového systému. Zavedení rovné daně zjednodušilo daňový systém, snížilo demotivační prvky, které odrazují od práce. Výraznější vliv na hodnoty METR měla reforma z roku 2007 a to především změna výpočtu dávek pomoci v hmotné nouzi.

Hodnoty METR (EP) ovlivnily změny týkající se zdanění fyzických osob (jednotná patnácti procentní daň z příjmu, vyšší daňové slevy na děti a na vyživované manžele) a změny v sociálním systému jako zúžení okruhu příjemců přídavek na děti a snížení hranice rozhodného příjmu pro nárok na sociální příspěvek, kdy došlo ke zúžení okruhu příjemců této dávky a také snížení velikosti této dávky. Výrazně se snížil interval, kdy METR (EP)

dosahuje hodnoty 100 % a tudíž i počet rodin, které nemají žádnou motivaci k pracovním pobídkám, což se týká domácností s nízkým příjmem. Problém se 100 % hodnotou ukazatele METR (EP) se netýká trhu práce v ČR jako celku, ale pouze některých typů domácností. (viz. Jahoda 2004, Pavel 2005). Hodnoty indikátoru METR (EP) jsou ovlivněny velikostí příjmu a typem domácnosti. U jednotlivých domácností je rozhodující, jestli se jedná o domácnost samoživitele nebo domácnost úplnou a domácnost bez nebo se závislými dětmi a dále na počtu závislých dětí. Obecně lze říci, že pro poplatníka jsou výhodné nízké hodnoty ukazatele METR, při vysokých hodnotách poplatník ztrácí finanční motivaci k práci neboť vyplácené dávky zaručují adekvátní příjem a domácnost spadá do pasti chudoby.

Měla by se zvýšit provázanost mezi vývojem částek životního minima a slev na dani u daně z příjmu fyzických osob, aby nenastávaly situace, kdy domácnost je příjemcem sociálních dávek a zároveň platí daně, což přináší vysoké sazby u indikátoru METR. Distorzním prvkem zůstávají přídavky na děti a sociální příspěvek. Schodovitá konstrukce přídavku na děti má za následek extrémní hodnoty METR. Dochází k situacím, že se domácnosti nevyplatí zvýšit hrubý příjem, neboť by ztratila nárok na přídavky na děti a tudíž by klesl čistý příjem této domácnosti. Konstrukce přídavku na děti by se měla změnit na lineární. Dále by měly být odstraněny situace, kdy domácnost pobírá sociální dávky a zároveň platí daně z příjmu.

7. Literatura

- [1] PAVEL, J.: *Vliv daní a dávek na pracovní úsilí v ČR*, Výzkumná studie Ministerstva financí ČR č.2/2005, dostupné z [www:<
\[www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Studie_Dane_a_davky_200502_pdf.pdf\]\(http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Studie_Dane_a_davky_200502_pdf.pdf\)](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Studie_Dane_a_davky_200502_pdf.pdf)
- [2] CAREY, D., TCHILINGUIRIAN, H. *Average Effective Tax Rates on Capital, Labor and Consumption*. Paris: OECD Economics Department 2000, Working Paper No.258, dostupné z www.oecd.org
- [5] JAHODA, R.: *Interakce sociálního a daňového systému a pracovní pobídky*. Praha: VÚPSV 2004
- [6] CARONE,G., SALOMÄKI,A.: *Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment incentives in the EU*. Brussels:EC 2002, Economic Paper.
- [7] KUBATOVÁ, K.: *Daňová teorie a politika*, Praha: Eurolex Bohemia 2000, ISBN 80-902752-2-2
- [8] PAVEL,J., VÍTEK,L.: *Mezní efektivní daňové sazby zaměstnanců na českém a slovenském pracovním trhu v období transformace*. Praha, Politická ekonomie, roč. LIII, č. 2005/4, str. 447-494, ISSN 0032-3233
- [9] PAVEL,J.: *Dopady změn v daňovém a dávkovém systému v letech 2004 – 2008 na hodnoty ukazatelů motivace k práci v ČR*, Výzkumná studie Ministerstva financí ČR č. 1/2009, Praha: MFCR, 2009
- [10] SCHNEIDER, O., JELINEK, T.: *Vliv sociálního a daňového systému na přerozdělování příjmů v České republice – dynamika na přelomu století*. Praha: Institute of Economic Studies FSV UK 2004, Working Paper No.67
- [11] SCHNEIDER, O., JELINEK, T.: *Vliv českého sociálního systému a daňových úlev na rozdělení příjmů*, Finance a úvěr, 2001, ročník 51, číslo 12/2001, str. 639 – 657, ISSN 0015-1920
- [12] OECD-EK: *Indicators of Unemployment and Poverty Traps*. Paris: OECD 2003
- [13] OECD: *Taxing Wages in OECD Countries 2001/2002*. Paris:OECD 2003a
- [14] OECD: *Benefits and Wages: Statistics*, dostupný z [www<
\[www.oecd.org/document/29/0,3343,en_2649_34637_39618653_1_1_1_1,00.html#statistics\]\(http://www.oecd.org/document/29/0,3343,en_2649_34637_39618653_1_1_1_1,00.html#statistics\)](http://www.oecd.org/document/29/0,3343,en_2649_34637_39618653_1_1_1_1,00.html#statistics)
- [15] OECD: *Revenue Statistics 1964 – 2006*. Paris: OECD 2007
- [16] OECD: *Taxing Wages in OECD Countries 2005 – 2006*. Paris OECD 2007a

- [17] PRUŠVIC, D., PŘIBYL, J.: *Komparace zatížení pracovních příjmů reprezentativních typů domácností zaměstnanců v České a Slovenské republice osobní důchodovou daní a příspěvky na sociální zabezpečení*. Praha: VÚPSV 2006, ISBN 80-87007-37-9
- [18] HAVEMAN, R.: *Reducing Poverty while increasing employment: a primer in alternative strategies, and a blueprint*. Paris: OECD 1996, Economic Studies No. 26, 1996/1, dostupné na www.oecd.org
- [19] VEČERNÍK, J.: *Prerозdělování příjmů daněmi a dávkami v ČR: jeho proměny a reflexe po roce 1989*, Finance a úvěr, roč. 52, č. 1/2002, str. 4 – 21. ISSN 0015-1920
- [20] IMMERSWOLL, H.: *The Distribution of Average and Marginal Effective Tax Rates in European Union Member States*. Cambridge 2002, Working Paper
- [21] CARONE, G., IMMERSWOLL, H., PATUROT, D., SALOMÄKI, A.: *Indicators of Unemployment and Low-Wage Traps (Marginal Effective Tax Rates on Employment Incomes)*. OECD Social, Employment and Migration, Working Papers 18/2004, dostupné na www.oecd.org/dataoecd/59/33/30975741.pdf
- [22] ČSÚ: *Míra zdanění nízko-příjmových pracovníků*. Praha: ČSÚ 2004, dostupný z www2.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/I.4_mira_zdaneni_u_nizko_prijmovych_prac

8. Tabulky

Tabulka 1 Odčitatelné položky z daňového základu a slevy na dani.....	14
Tabulka 2 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2002	36
Tabulka 3 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2007	37
Tabulka 4 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2008	37
Tabulka 5 Hodnoty METR (EP) pro jednotlivé typy domácností v ČR pro rok 2009	38
Tabulka 6 Jedna osoba bez dětí.....	70
Tabulka 7 Jedna osoba, 2 děti (4 a 6 let).....	70
Tabulka 8 Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje.....	70
Tabulka 9 Manželé 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	70
Tabulka 10 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné.....	71
Tabulka 11 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné	71
Tabulka 12 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, .	71
Tabulka 13 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy,....	71
Tabulka 14 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy, .	72
Tabulka 15 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,....	72
Tabulka 16 Jedna osoba bez dětí.....	72
Tabulka 17 Jedna osoba, 2 děti (4 a 6 let).....	72
Tabulka 18 Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje.....	73
Tabulka 19 Manželé 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje	73
Tabulka 20 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné.....	73
Tabulka 21 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné	73
Tabulka 22 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, .	74
Tabulka 23 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy,....	74
Tabulka 24 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy, .	74
Tabulka 25 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,....	74

9. Grafy

Graf 1 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2009.....	25
Graf 2 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)	26
Graf 3 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	27
Graf 4 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	27
Graf 5 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	28
Graf 6 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2009	29
Graf 7 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do	30
Graf 8 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	31
Graf 9 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,	32
Graf 10 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	32
Graf 11 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2002.....	50
Graf 12 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2007.....	50
Graf 13 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2008.....	51
Graf 14 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)	51
Graf 15 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)	52
Graf 16 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)	52
Graf 17 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,.....	53
Graf 18 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,.....	53
Graf 19 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,.....	54
Graf 20 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	54
Graf 21 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	55
Graf 22 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	55
Graf 23 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	56
Graf 24 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	56
Graf 25 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	57
Graf 26 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2002	57
Graf 27 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2007	58
Graf 28 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2008	58
Graf 29 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do.....	59

Graf 30 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do.....	59
Graf 31 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do.....	60
Graf 32 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	60
Graf 33 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	61
Graf 34 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	61
Graf 35 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	62
Graf 36 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	62
Graf 37 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	63
Graf 38 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	63
Graf 39 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	64
Graf 40 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	64
Graf 41 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, rok 2002, 2007, 2008.....	65
Graf 42 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje),	65
Graf 43 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,.....	66
Graf 44 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	66
Graf 45 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	67
Graf 46 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, rok 2002, 2007, 2008	67
Graf 47 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje),	68
Graf 48 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,	68
Graf 49 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW,.....	69
Graf 50 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW,.....	69

10. Přílohy

10.1 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2002

průměrná mzda 15 866

Částky životního minima

Částka k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb

dítě do 6 let 1 690

dítě 6 – 10 let 1 890

dítě 10 – 15 let 2 230

dítě 15 – 26 let 2 450

dospělý 2 320

Částka k zajištění nezbytných nákladů na domácnost

domácnost s 1 osobou 1 780

domácnost se 2 osobami 2 320

domácnost se 3 nebo 4 osobami 2 880

domácnost s 5 a více osobami 3 230

Daňový systém

2001 - 2005 Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	109 200	15 %	
109 200	218 400	16 380 Kč + 20 %	109 200
218 400	331 200	38 220 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	66 420 Kč + 32 %	331 200

odčitatelná položka:

pro poplatníka 38 040

na vyživované dítě v domácnosti 23 520

na manželku ve společné domácnosti s vlastními příjmy nižšími než 38 040 Kč

21 720

odvody na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a státní politiku zaměstnanosti 12,5 %

Přídavky na děti

Věk dítěte	do 1,1násobku životního minima	1,1 -1,8násobku životního minima	1,8 - 3,0násobku životního minima
do 6 let	541	473	237
6 - 10 let	605	529	265
10 - 15 let	714	624	312
15 - 26 let	784	686	343

10.2 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2007

průměrná mzda 21 694

Částky životního minima

jednotlivec	3 126
1. osoba v domácnosti	2 880
2. osoba v domácnosti	2 600
dítě do 6 let	1 600
dítě 6 – 15 let	1 960
dítě 15 – 26 let	2 250

Daňový systém

2006,2007 Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200

sleva na dani:

na poplatníka	7 200
na vyživované dítě v domácnosti	6 000
na manželku ve společné domácnosti s vlastními příjmy nižšími než 38 040 Kč	4 200

odvody na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a státní politiku zaměstnanosti 12,5 %

Normativní náklady na bydlení (byt vlastníka, družstevní byt, obec 50 000 – 99 999 obyvatel)

počet osob v domácnosti	Kč
1	2 236
2	3 362
3	4 730
4 a více	5 978

Výše příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a násobkem rozhodného příjmu a koeficientu 0,30.

Přídavky na děti

Věk dítěte	do 1,5násobku životního minima	1,5 -2,4násobku životního minima	2,4- 4,0násobku životního minima
do 6 let	576	496	256
6 - 15 let	706	608	314
15 - 26 let	810	698	360

10.3 Data použitá pro výpočty METR (EP) pro rok 2008 a 2009

průměrná mzda 23 542 (2008), 23 555 (2009)

Částky životního minima

jednotlivec	3 126
1. osoba v domácnosti	2 880
2. osoba v domácnosti	2 600
dítě do 6 let	1 600
dítě 6 – 15 let	1 960
dítě 15 – 26 let	2 250

Daňový systém

daň 15 %

sleva na dani:

na poplatníka	24 840
na vyživované dítě v domácnosti	10 680
na manželku ve společné domácnosti s vlastními příjmy nižšími než 68 000 Kč	24 840

odvody na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a státní politiku zaměstnanosti 12,5 % pro rok 2008 a 11,0 % pro rok 2009

Normativní náklady na bydlení (byt vlastníka, družstevní byt, obec 50 000 – 99 999 obyvatel)

	rok 2008	rok 2009
počet osob v domácnosti	Kč	Kč
1	2 653	3 109
2	4 055	4 719
3	5 763	6 654
4 a více	7 385	8 516

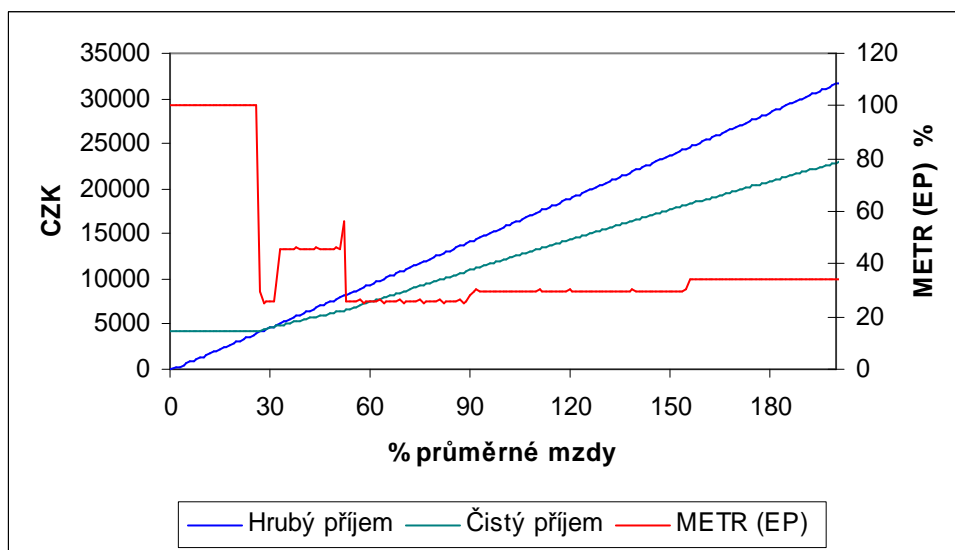
Výše příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a násobkem rozhodného příjmu a koeficientu 0,30.

Přídavky na děti

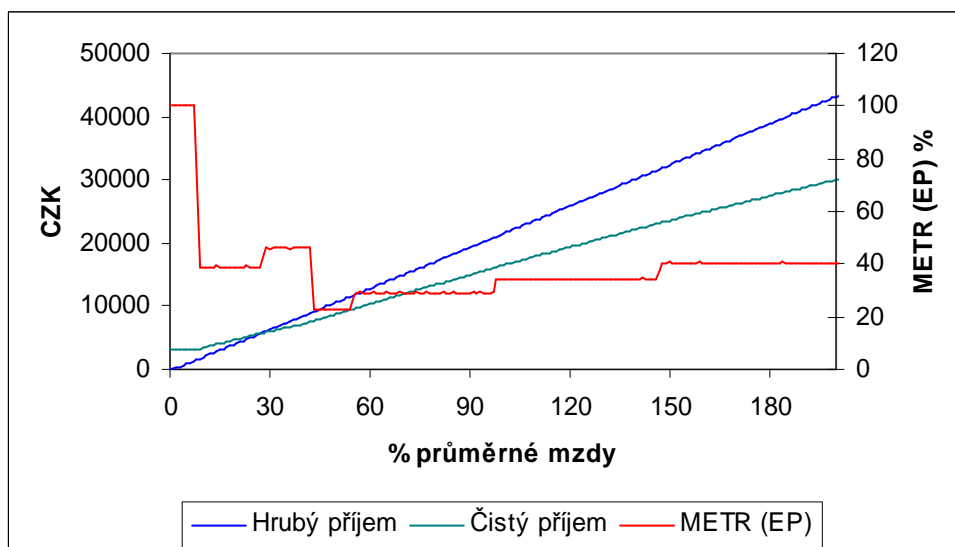
Věk dítěte	do 2,4násobku životního minima
do 6 let	500
6 - 15 let	610
15 - 26 let	700

10.4 Grafy

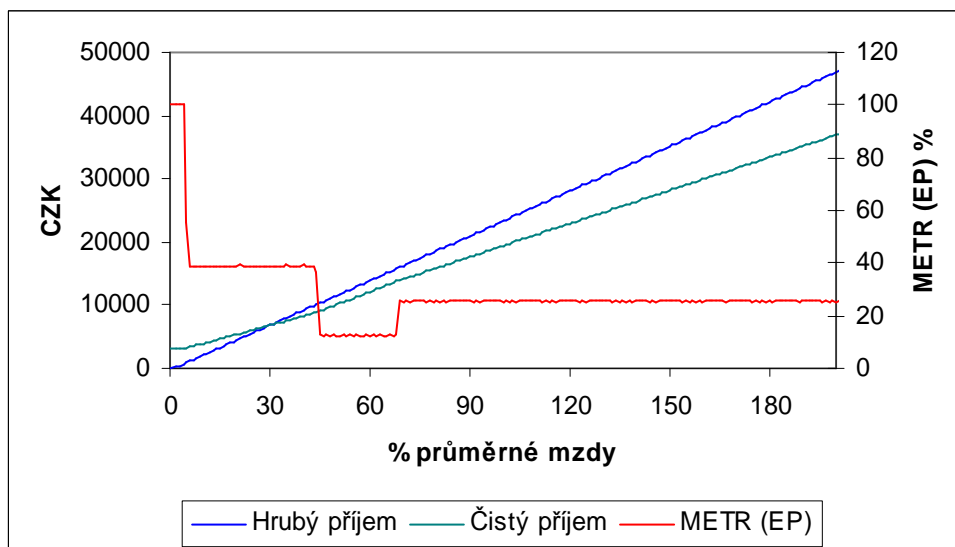
Graf 12 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2002

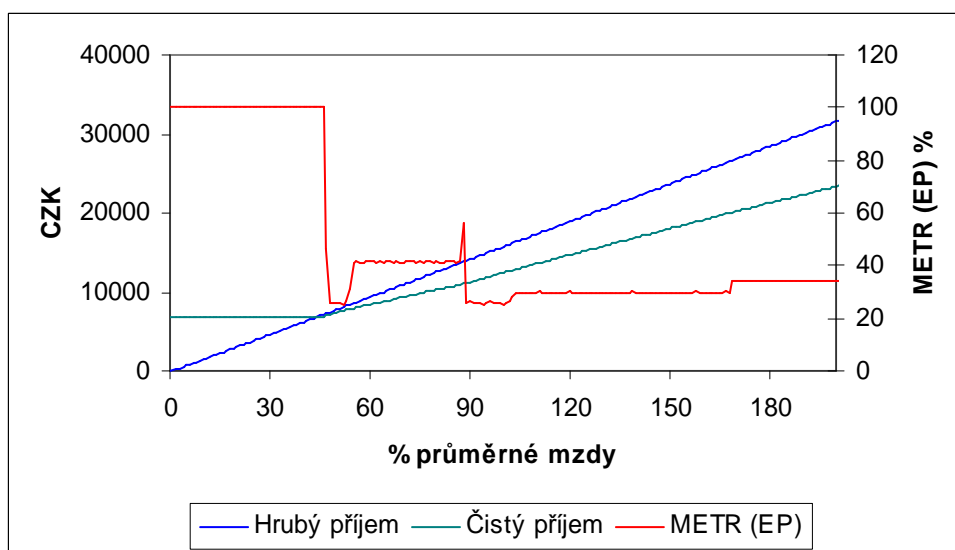
Graf 13 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2007

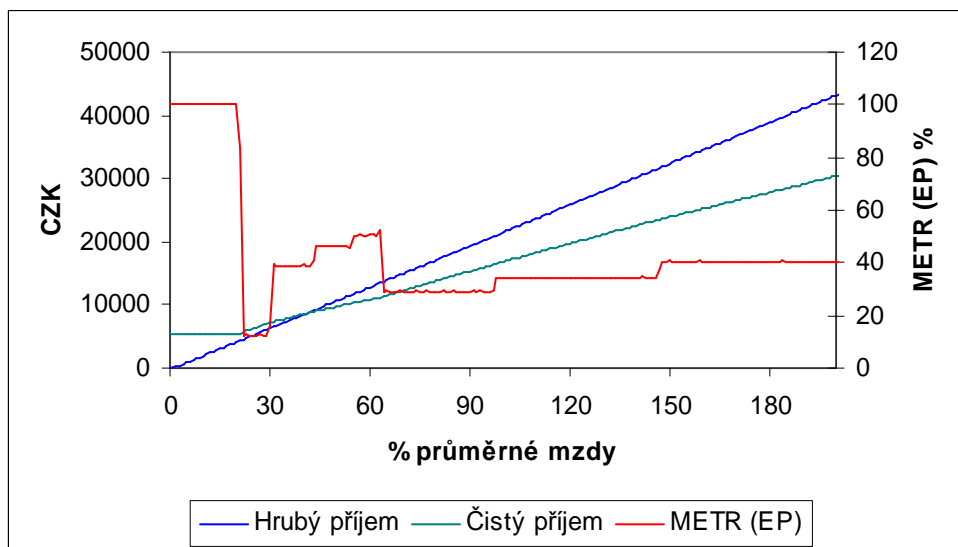
Graf 14 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, hrubý a čistý příjem, rok 2008

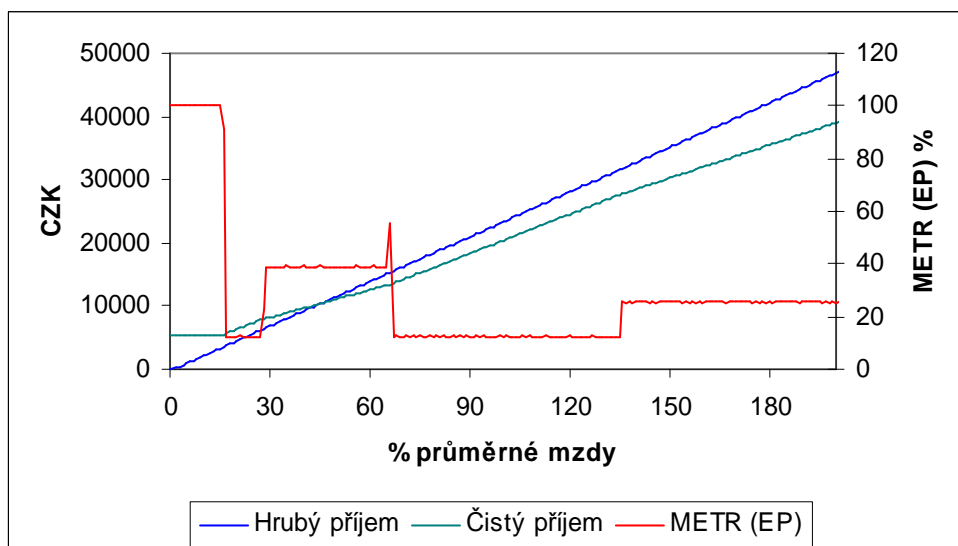
Graf 15 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje) hrubý a čistý příjem, rok 2002

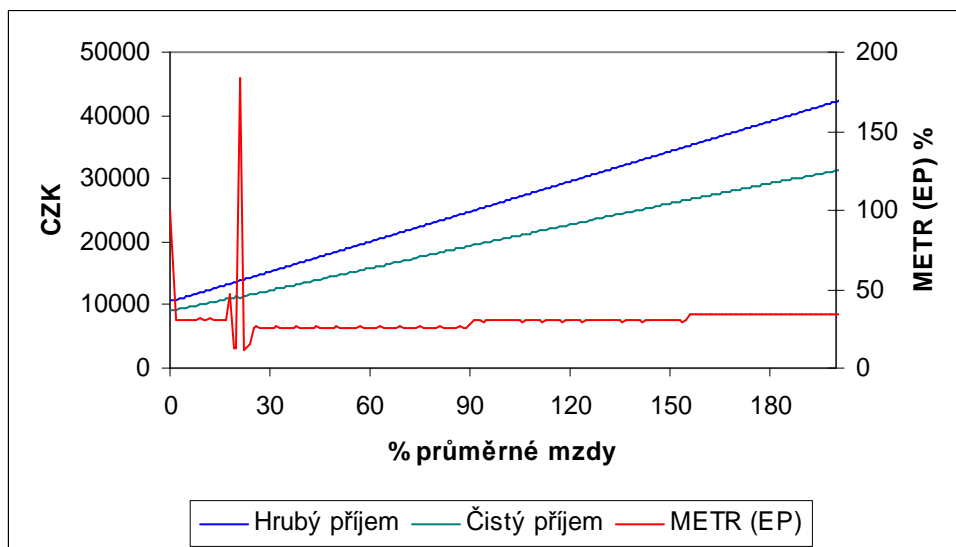
**Graf 16 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)
hrubý a čistý příjem, rok 2007**

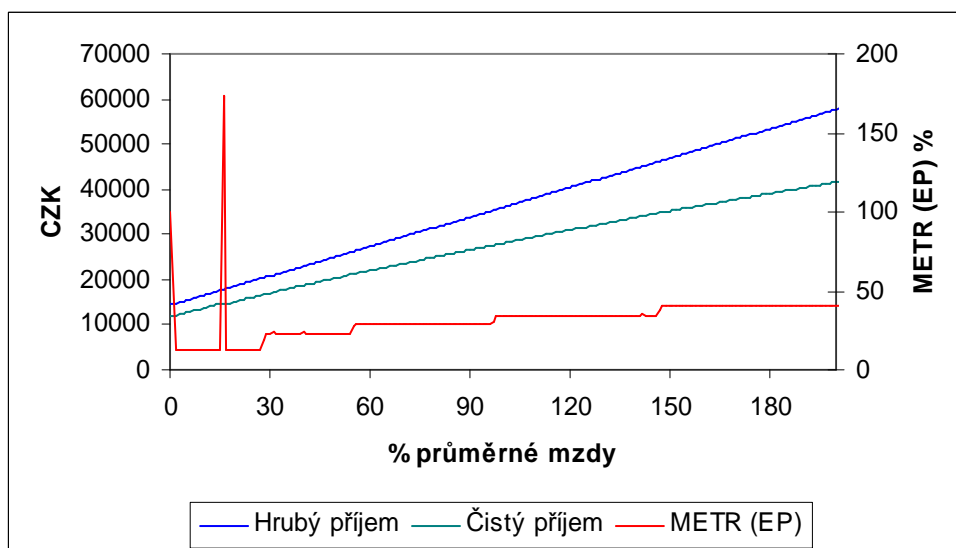
**Graf 17 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje)
hrubý a čistý příjem, rok 2008**

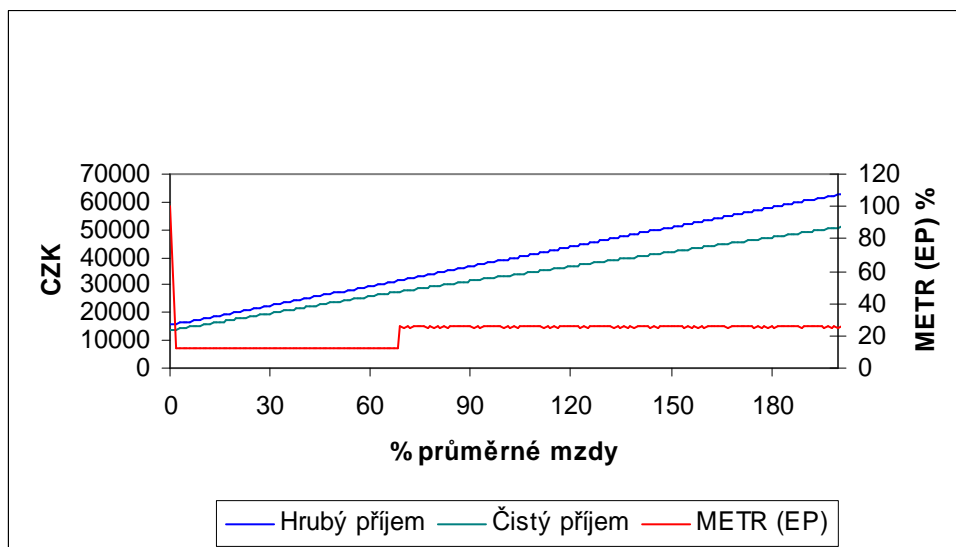
Graf 18 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

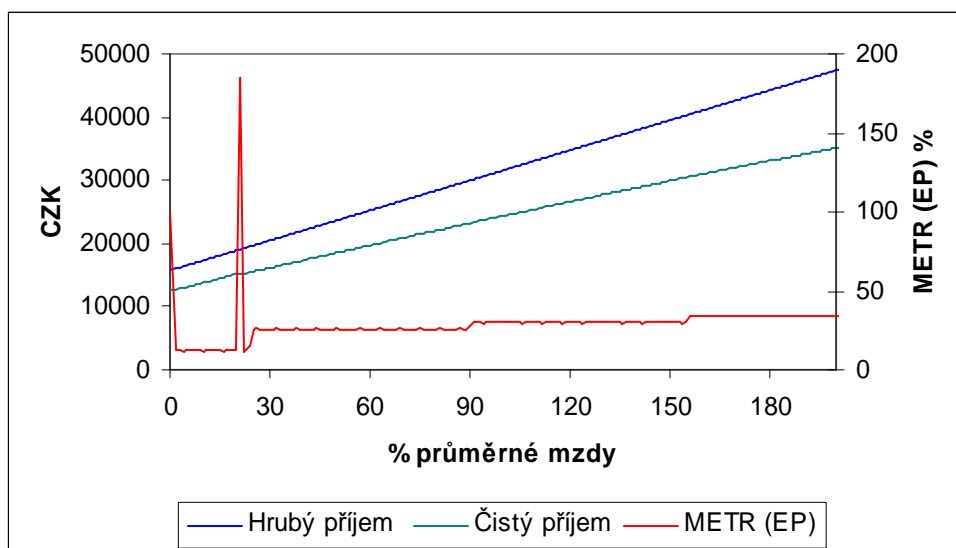
Graf 19 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

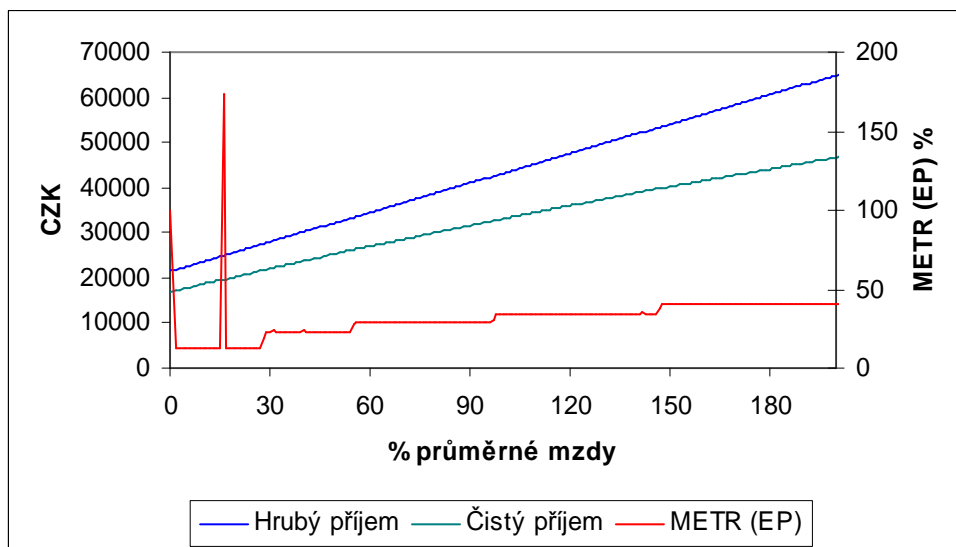
Graf 20 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

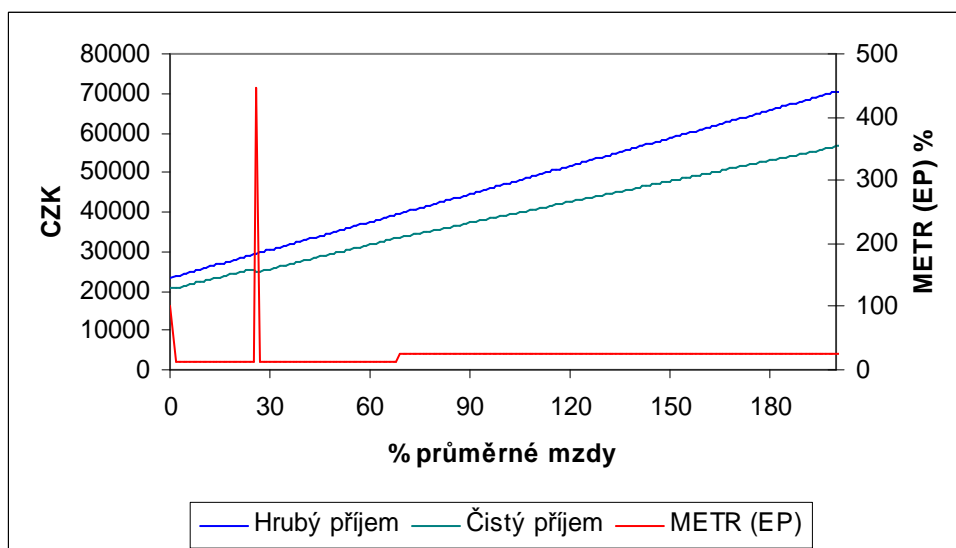
Graf 21 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

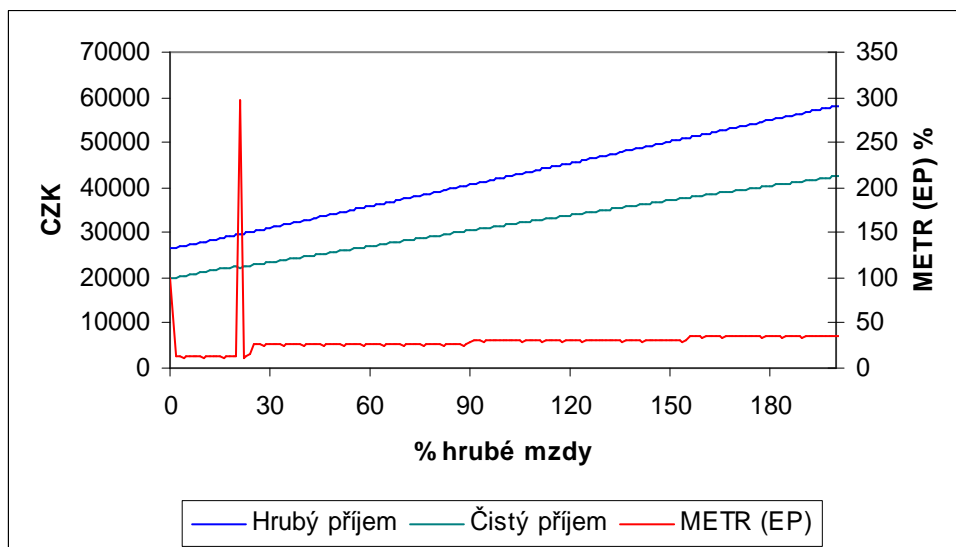
Graf 22 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

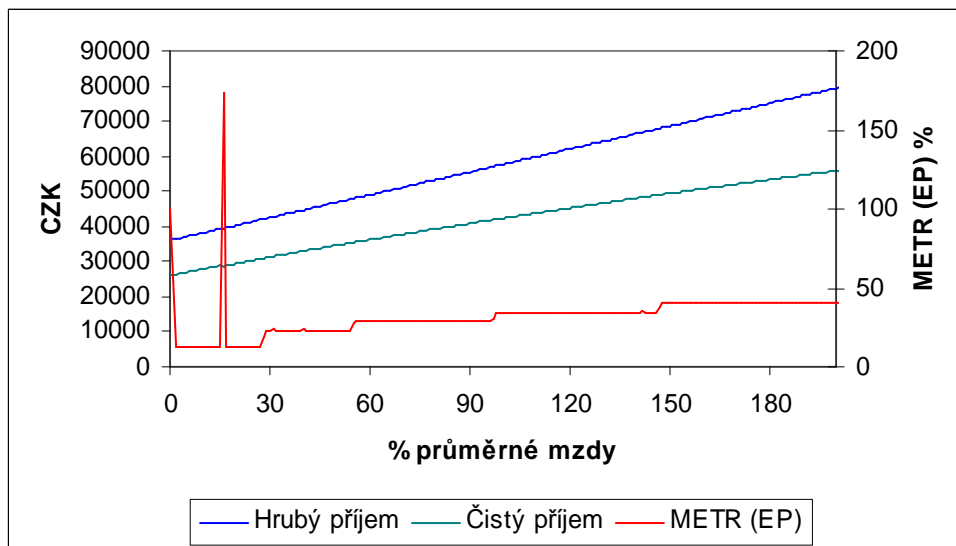
Graf 23 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

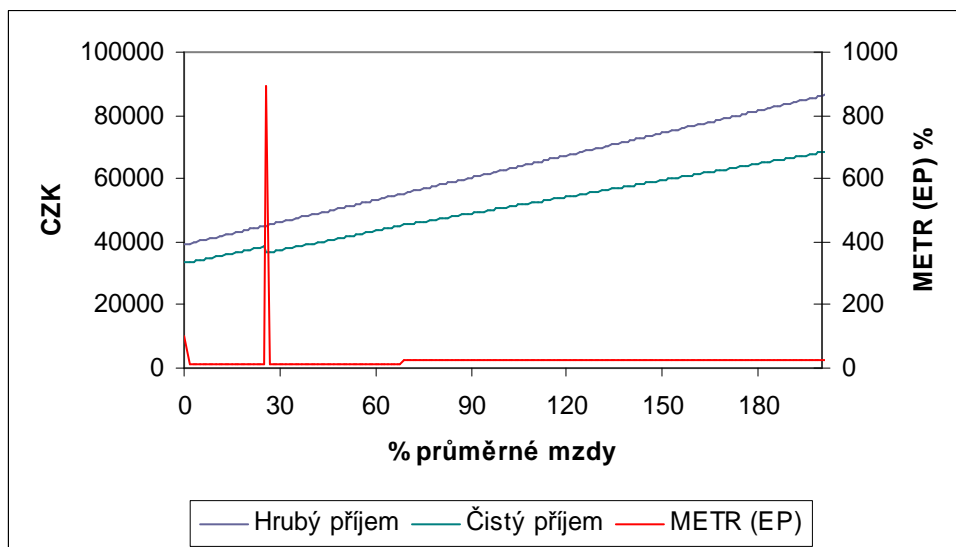
Graf 24 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

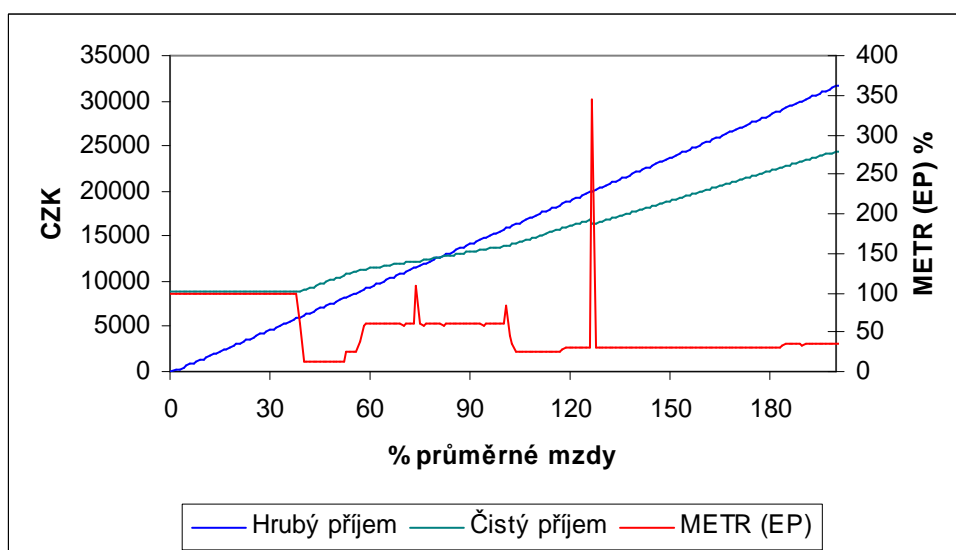
Graf 25 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

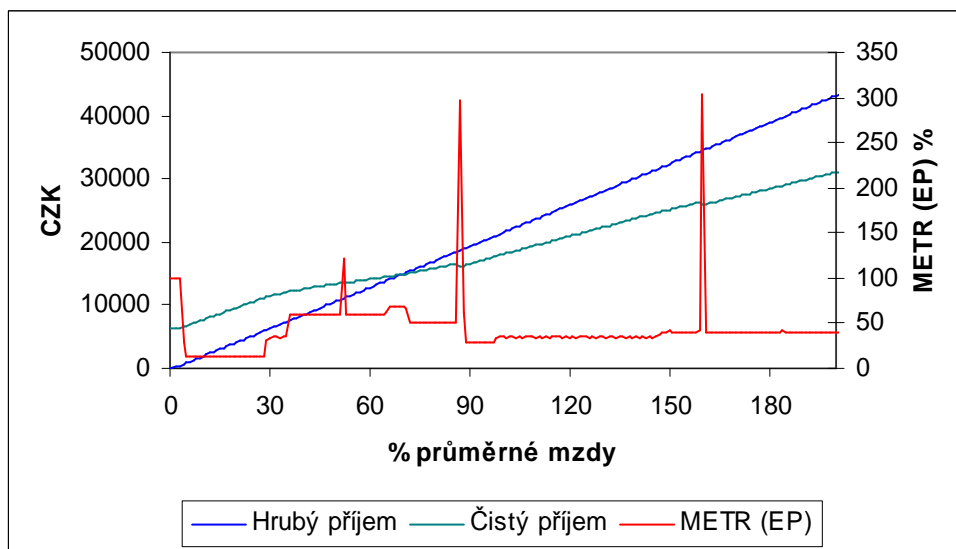
Graf 26 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

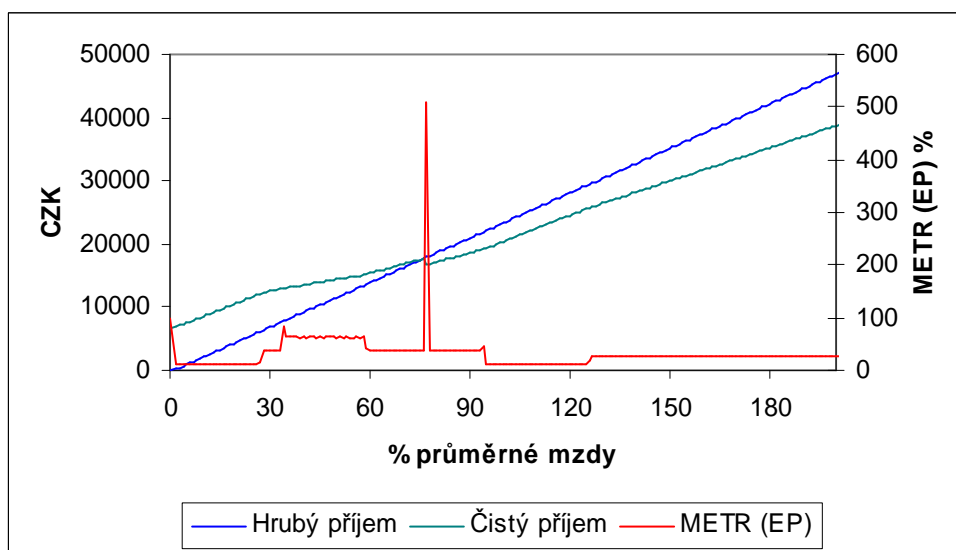
Graf 27 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2002

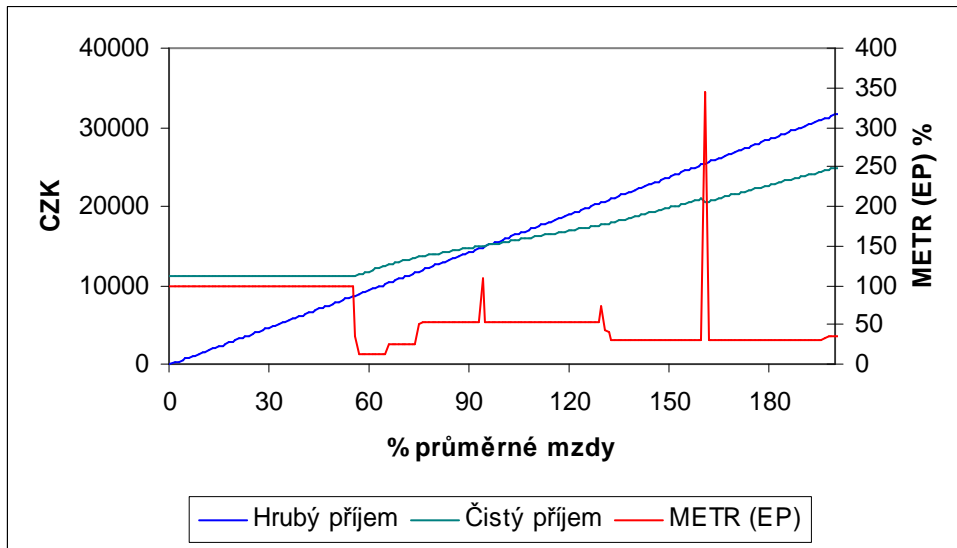
Graf 28 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2007

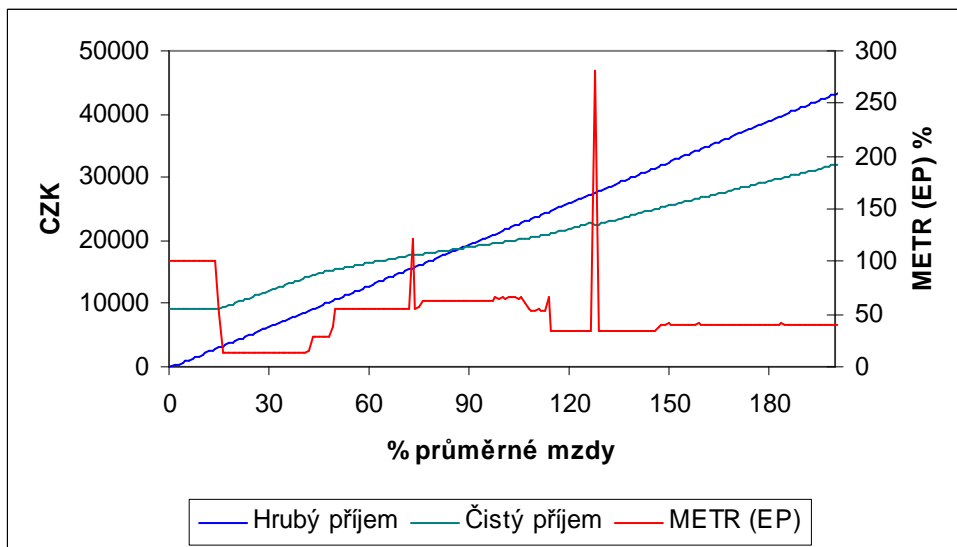
Graf 29 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, hrubý a čistý příjem, rok 2008

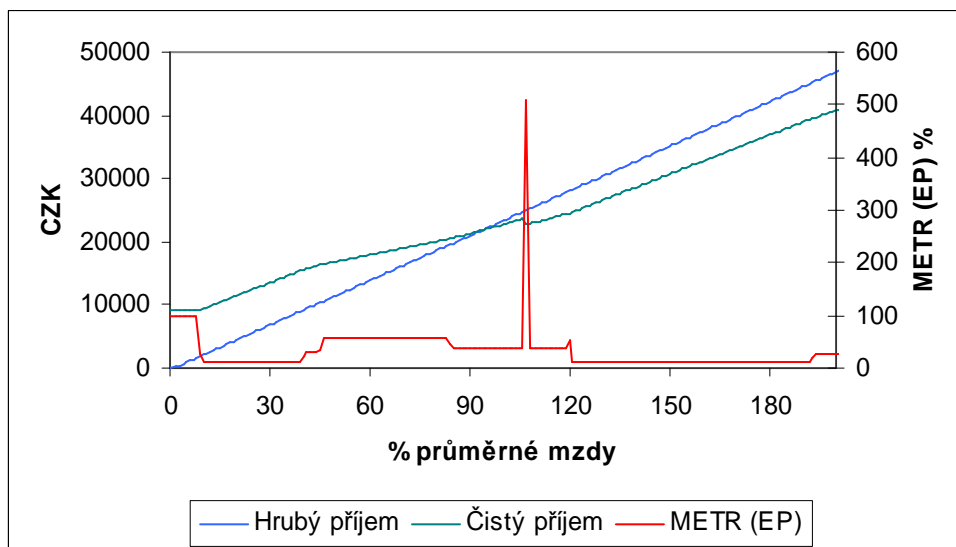
Graf 30 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do 200 % APW, druhý nepracuje), hrubý a čistý příjem, rok 2002

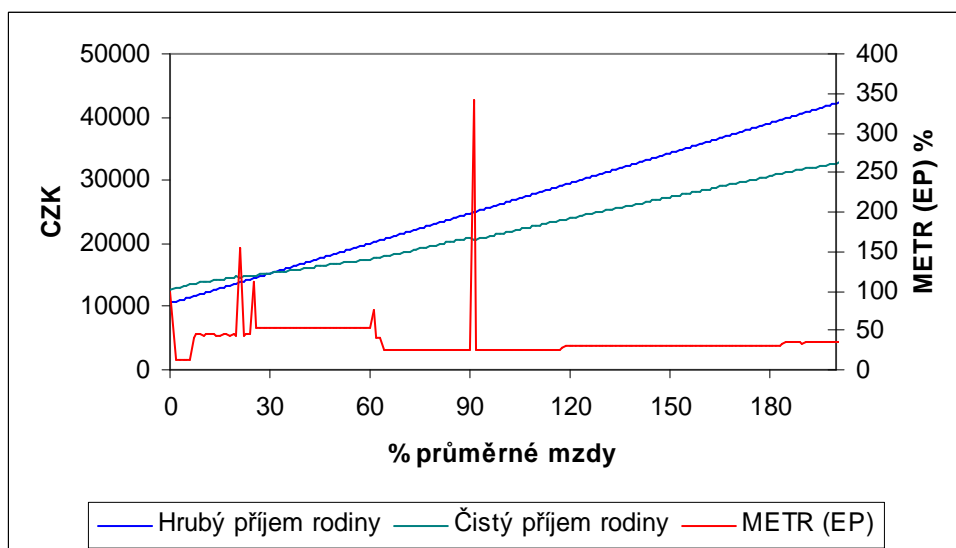
Graf 31 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do 200 % APW, druhý nepracuje), hrubý a čistý příjem, rok 2007

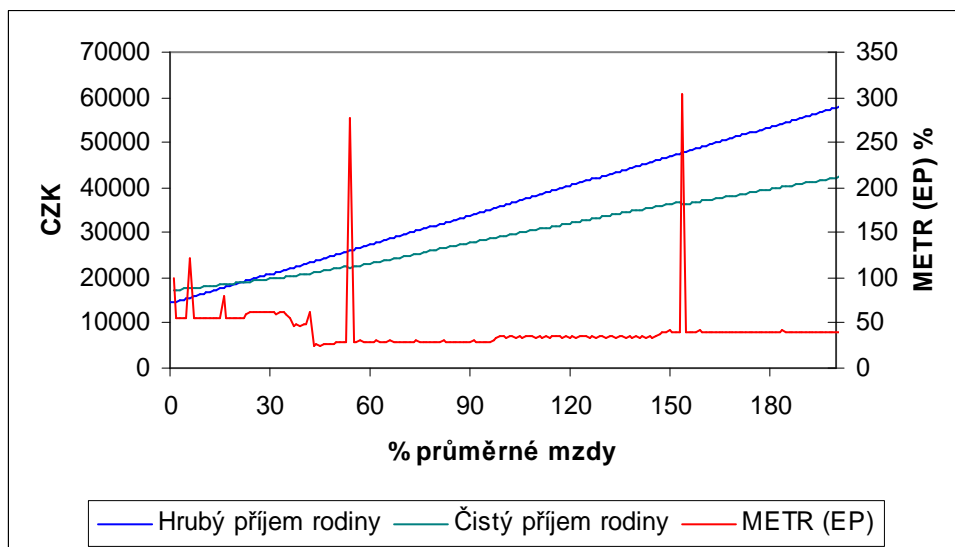
Graf 32 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, hrubý příjem od 0 do 200 % APW, druhý nepracuje), hrubý a čistý příjem, rok 2008

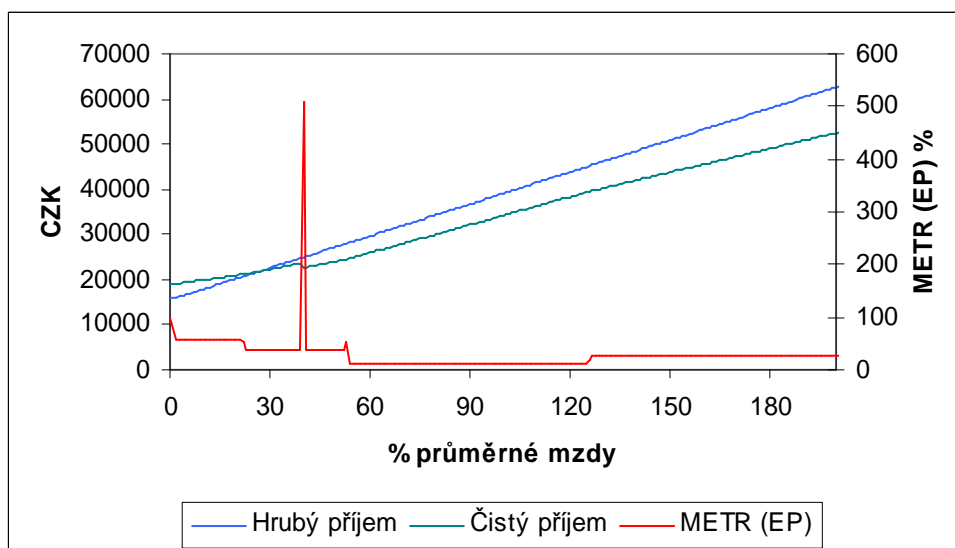
Graf 33 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

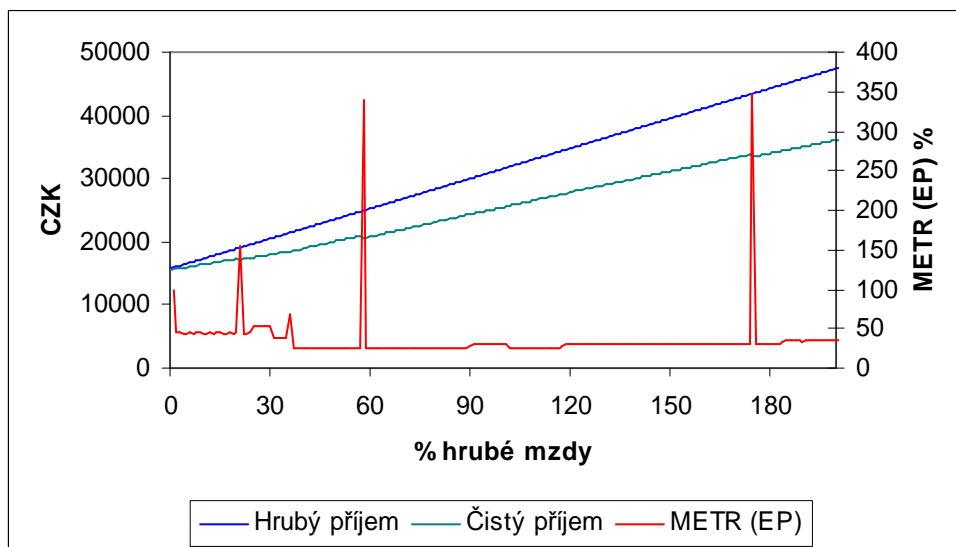
Graf 34 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

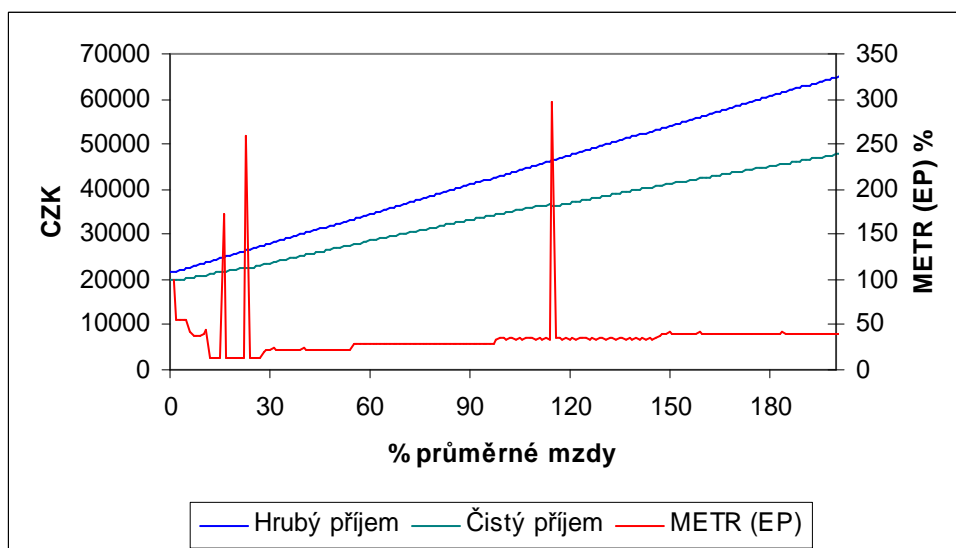
Graf 35 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

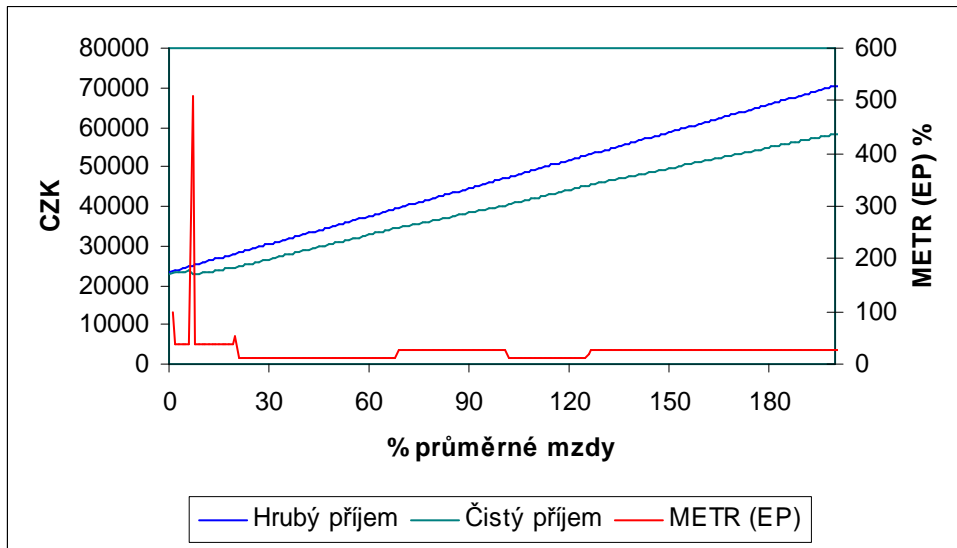
Graf 36 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

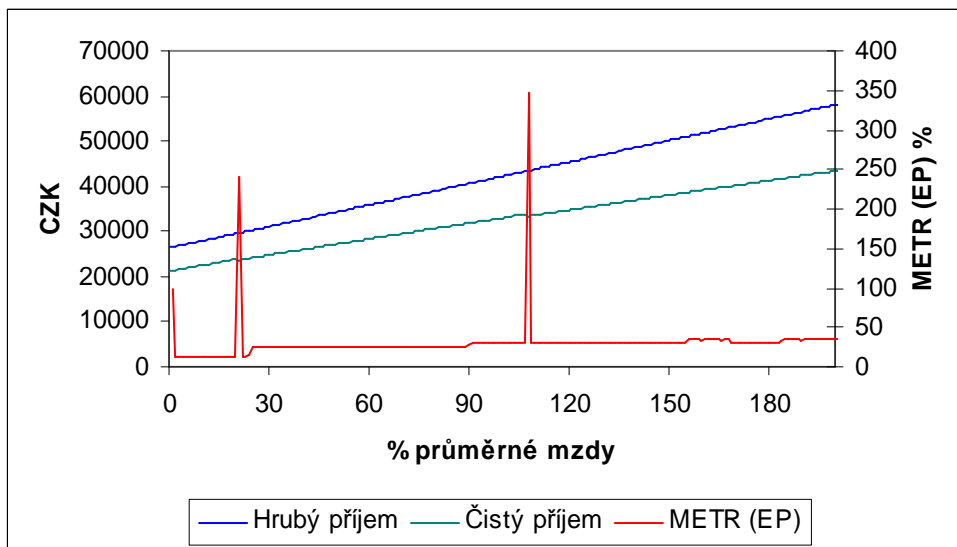
Graf 37 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

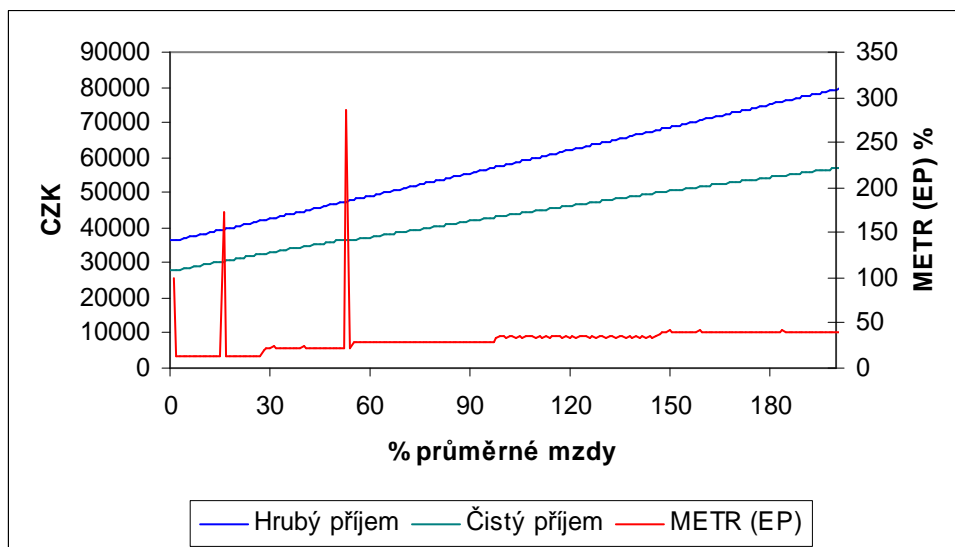
Graf 38 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

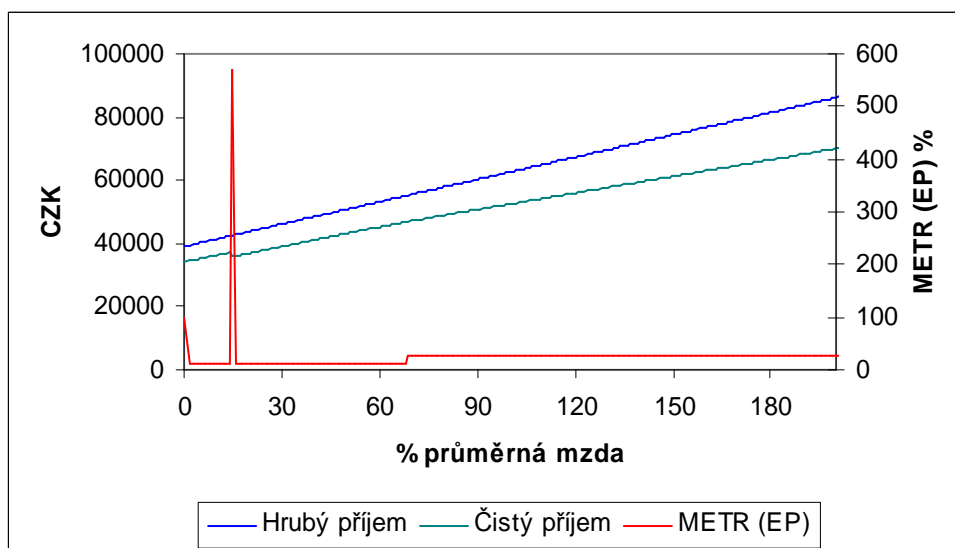
Graf 39 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2002

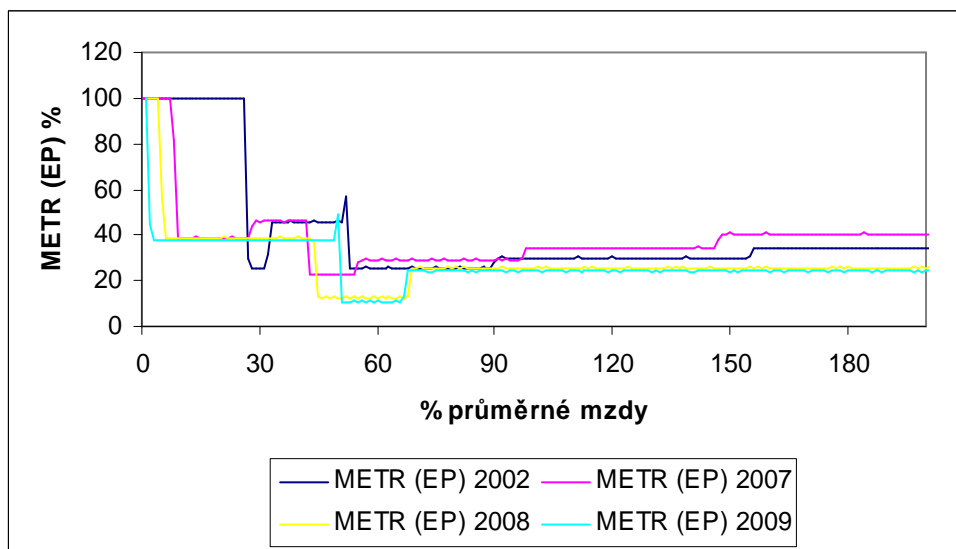
Graf 40 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2007

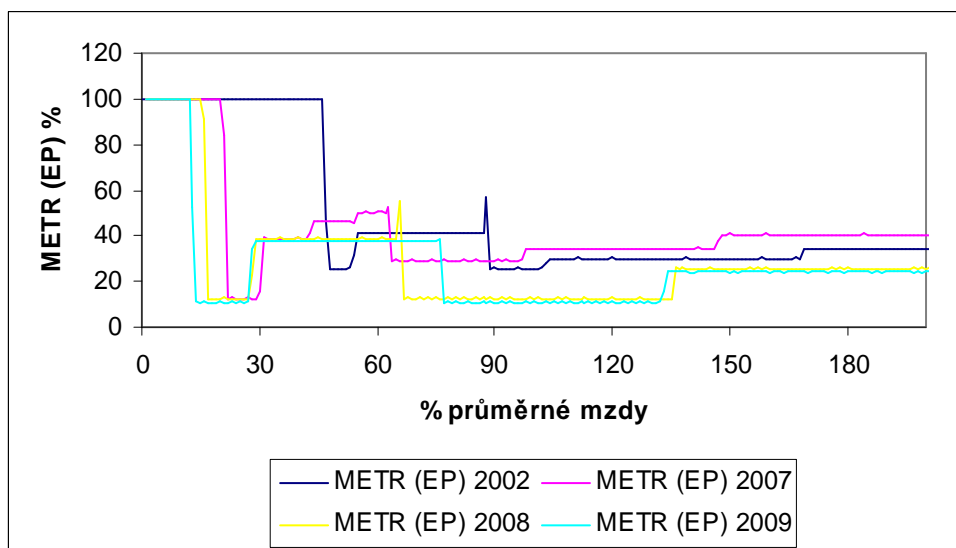
Graf 41 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), hrubý a čistý příjem, rok 2008

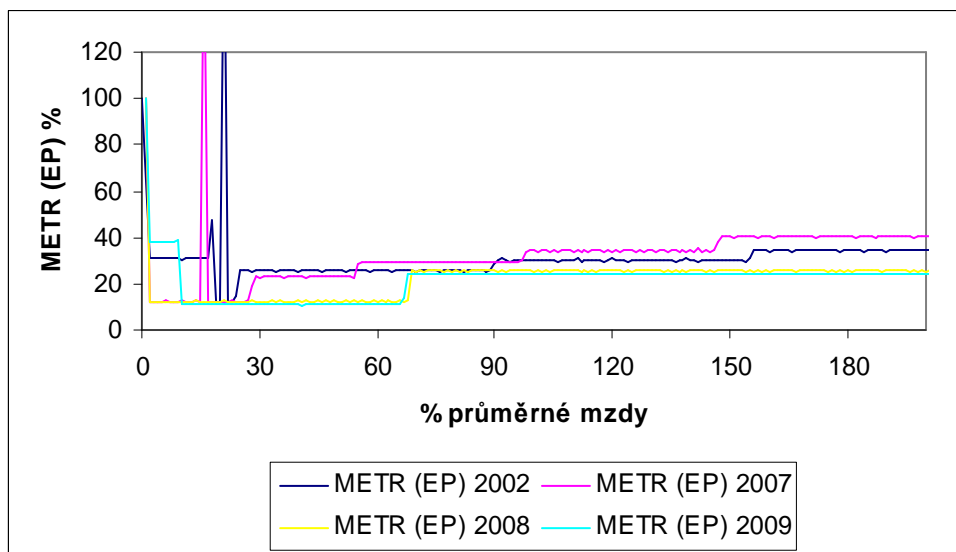
Graf 42 Hodnoty METR pro jednu osobu bez dětí, rok 2002, 2007, 2008

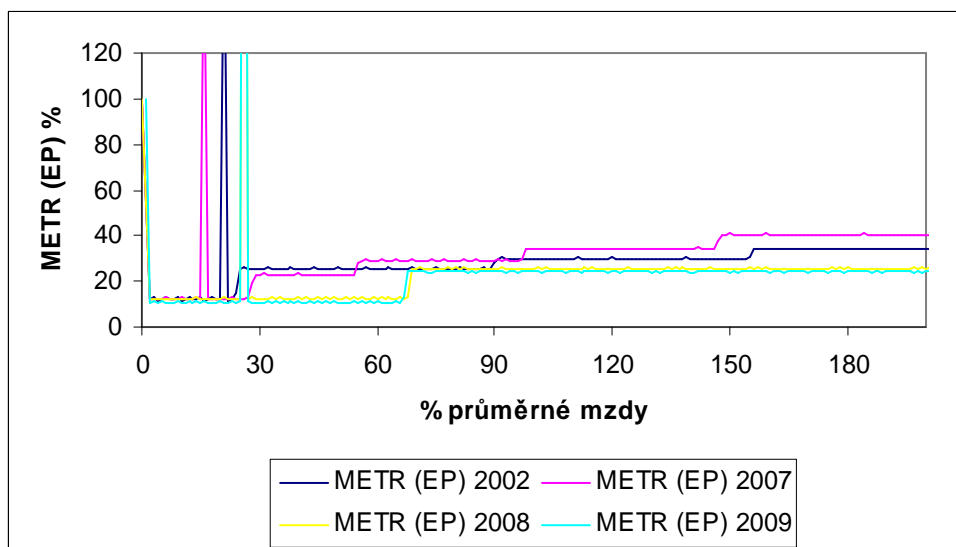
Graf 43 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje), rok 2002, 2007, 2008

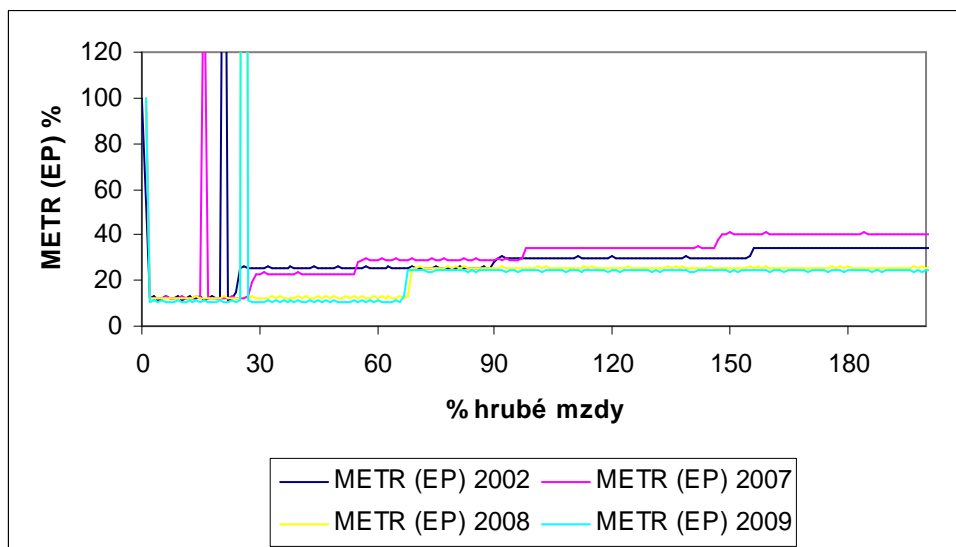
Graf 44 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

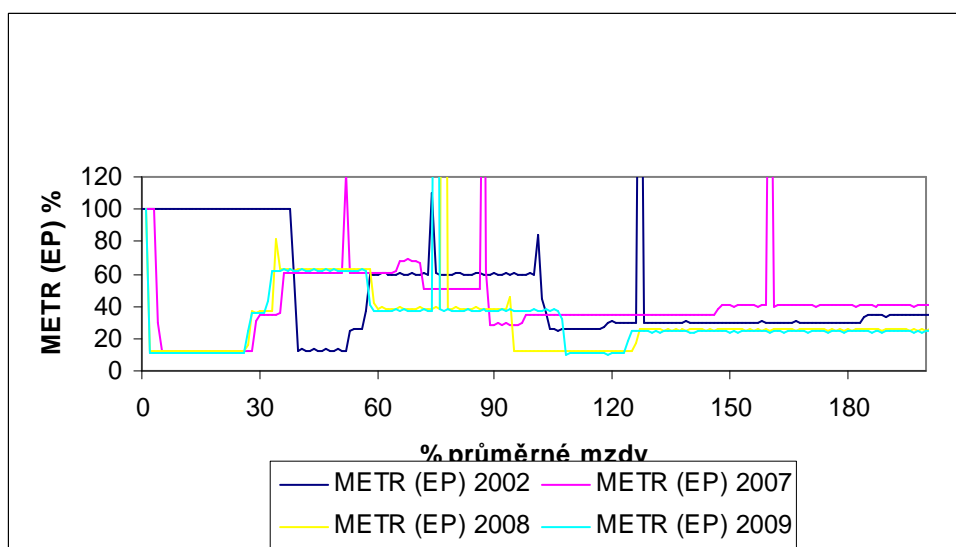
Graf 45 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

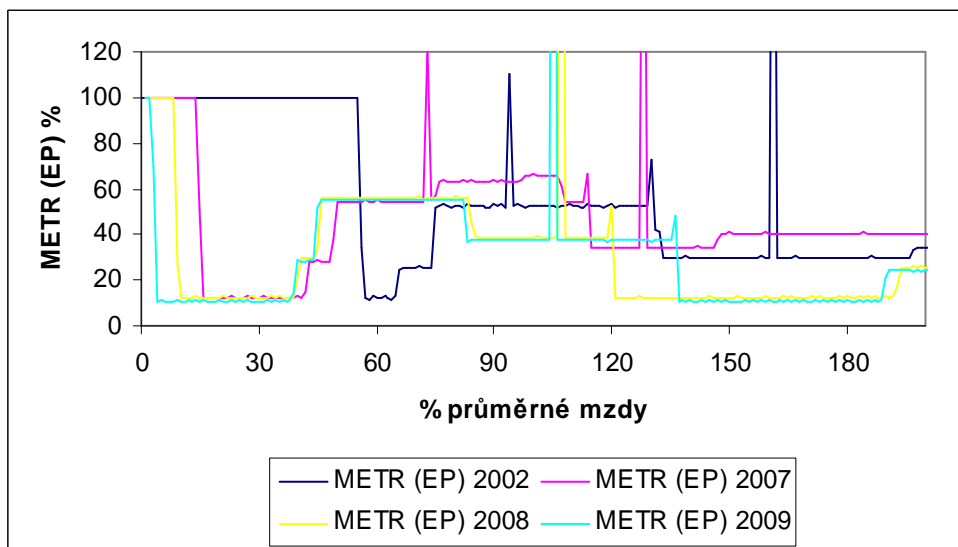
Graf 46 Hodnoty METR pro manžele bez dětí (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

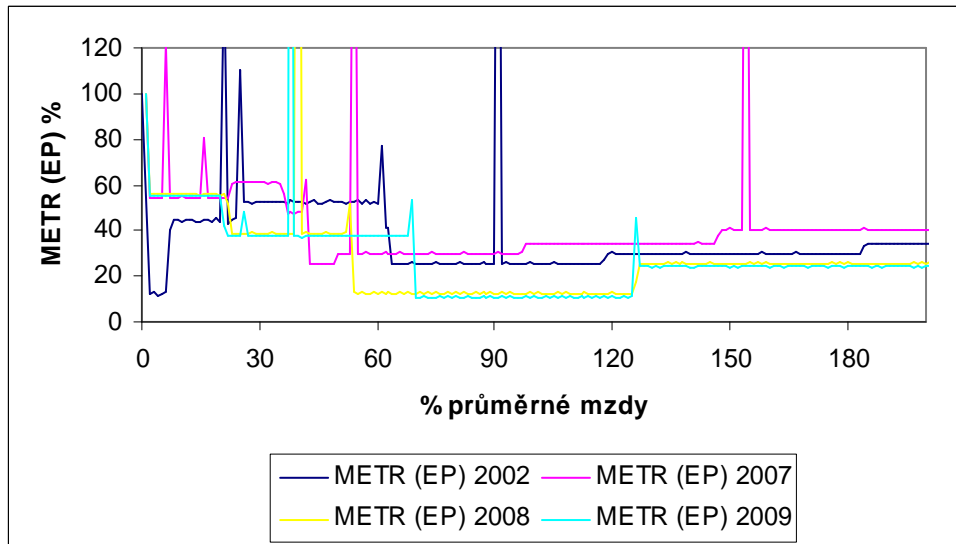
Graf 47 Hodnoty METR pro jednu osobu, 2 děti, rok 2002, 2007, 2008

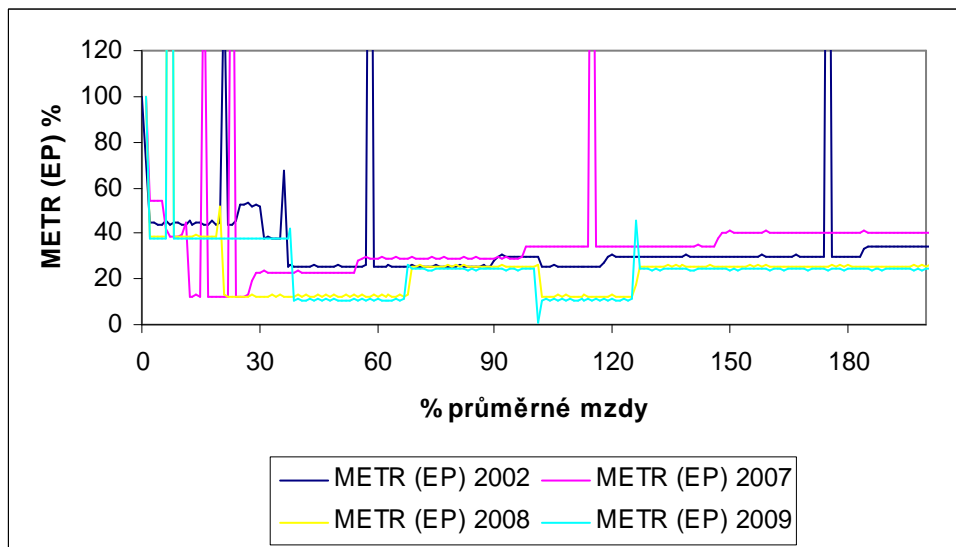
Graf 48 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje),
rok 2002, 2007, 2008

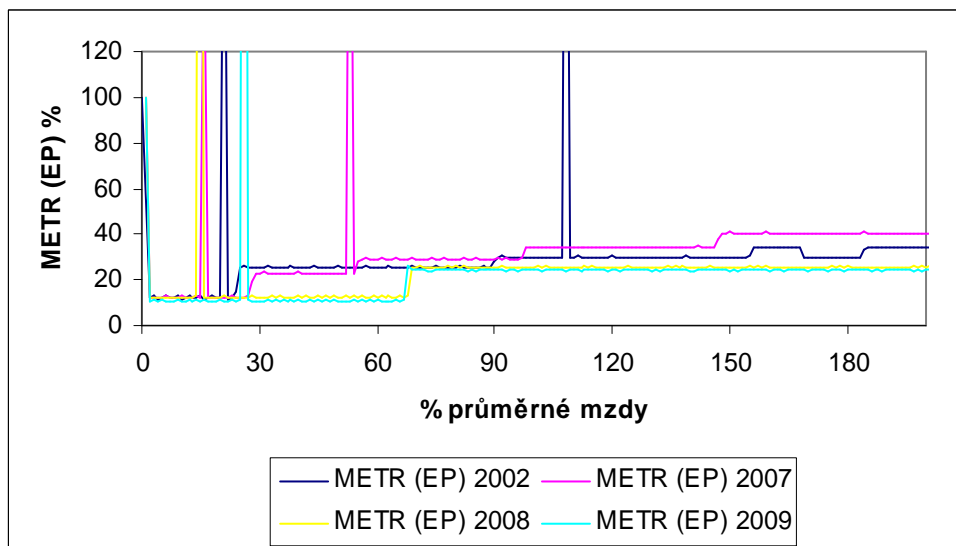
Graf 49 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 67 % APW,
druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

Graf 50 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 100 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

Graf 51 Hodnoty METR pro manžele, 2 děti (jeden z manželů má příjem ve výši 167 % APW, druhý od 0 do 200 % APW), rok 2002, 2007, 2008

10.5 Porovnání hodnot METR (EP) mezi Českou republikou a několika státy OECD v roce 2002

Tabulka 7 Jedna osoba bez dětí

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	100	45,8	37	30	30	34,5	34,5
Slovensko	44,28	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	40,01	34,15	34,16	34,16	34,15	34,16	43,10
Německo	74,23	49,48	53,25	60,80	51,20	51,20	50,93
Francie	120	120	33,23	36,92	42,60	42,59	42,59
Velká Británie	76,20	76,20	32	32	40	40	40

Tabulka 8 Jedna osoba, 2 děti (4 a 6 let)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	100	12,4	59,7	60,3	30	30	34,38
Slovensko	120	44,28	21,52	21,52	30,24	29,60	36,50
Polsko	37,01	37,01	46,16	34,16	34,15	34,16	34,15
Německo	100	67,41	50,28	52,72	43,38	47,42	51,20
Francie	81,11	120	20,85	24,87	30,31	30,30	42,60
Velká Británie	32	89,29	89,29	32	46,67	40	40

Tabulka 9 Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje
(hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	100	25,6	41,4	25,6	30	30	34,5
Slovensko	120	120	21,52	30,24	30,24	36,64	36,50
Polsko	37,01	120	34,16	34,16	34,15	34,16	34,15
Německo	100	36,99	39,55	49,75	34,49	36,65	40,42
Francie	89,34	120	20,85	39,77	30,31	30,31	36,45
Velká Británie	76,20	76,20	32	32	40	40	40

Tabulka 10 Manželé 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje
(hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	100	100	25,60	52,70	30	30	34,50
Slovensko	120	120	120	21,52	30,24	29,60	36,50
Polsko	100	100	46,16	46,16	34,15	34,16	34,15
Německo	100	54,43	71,38	48,23	34,32	32,87	36,65
Francie	81,11	120	20,85	27,41	30,30	30,31	30,30
Velká Británie	59,16	89,29	89,29	32	46,67	40	40

Tabulka 11 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	25	25,60	25,60	30	30	34,50	34,50
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	34,15	34,16	34,15	34,15	34,15	34,16	34,15
Německo	49,21	50,83	52,98	57,30	41,50	43,65	47,96
Francie	35,82	120	33,23	30,81	36,45	36,45	36,45
Velká Británie	32	31,99	31,99	31,99	40	40	40

Tabulka 12 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	52,7	52,7	25,6	25,6	30	30	34,5
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	46,16	34,16	34,15	34,15	34,15	34,16	34,15
Německo	47,72	50,69	52,82	54,06	38,26	40,42	44,19
Francie	23,88	120	27,48	30,81	36,45	36,45	36,45
Velká Británie	32	31,99	31,99	32	46,67	40	40

Tabulka 13 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	34,16	34,16	34,15	34,16	34,16	34,16	34,16
Německo	53,52	54,60	57,30	60,53	45,81	47,96	51,20
Francie	29,63	120	33,23	36,92	36,45	36,45	42,59
Velká Británie	32	32	32	32	40	40	40

Tabulka 14 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	37,6	25,6	25,6	30	30	30	34,5
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	34,16	34,16	34,15	34,16	34,16	34,16	34,16
Německo	53,33	54,46	54,06	57,30	42,57	44,19	47,96
Francie	23,88	120	33,23	30,81	36,45	36,45	42,60
Velká Británie	31,99	31,99	32	32	46,66	40	40

**Tabulka 15 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	34,15	34,16	34,16	34,15	34,15	34,16	34,15
Německo	60,53	62,15	64,31	68,61	51,20	51,20	51,20
Francie	39,13	120	39,13	36,92	42,60	42,60	42,60
Velká Británie	32	32	32	32	40	40	40

**Tabulka 16 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	25	25,6	25,6	30	30	34,5	34,5
Slovensko	21,52	21,52	21,52	30,24	37,22	36,64	36,50
Polsko	34,15	34,16	34,16	34,15	34,15	34,16	34,15
Německo	57,30	58,91	61,07	64,84	50,66	51,20	51,20
Francie	33,23	120	39,13	36,92	42,60	42,60	42,60
Velká Británie	31,99	31,92	32	31,99	40	40	40

10.6 Porovnání hodnot METR (EP) mezi Českou republikou a několika státy OECD v roce 2007

Tabulka 17 Jedna osoba bez dětí

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	46,5	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	13,4	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	47,78	32,78	32,78	32,78	32,78	42,05	42,05
Německo	94,61	48,13	51,56	49,55	43	43,25	43,25
Francie	51,84	52,54	31,71	31,55	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	76,55	32,99	32,99	32,99	40,99	41	41

Tabulka 18 Jedna osoba, 2 děti (4 a 6 let)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	34,5	60,8	68,7	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	13,4	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	35,30	35,30	35,30	23,30	32,78	32,78	32,78
Německo	89,99	100	52,97	43,41	41,04	43,25	43,25
Francie	86,20	91,37	21,46	27,33	30,36	30,36	42,29
Velká Británie	76,55	89,50	89,50	32,99	40,99	40,70	41

Tabulka 19 Manželé bez dětí – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje
(hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	38,7	46,5	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	78,35	13,40	13,40	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	35,30	44,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78
Německo	94,61	20,85	41,81	39,72	32,44	33,91	41,28
Francie	94,85	68,47	21,46	36,69	30,36	30,36	30,36
Velká Británie	76,55	76,55	32,99	32,99	40,99	41	41

Tabulka 20 Manželé 2 děti – jeden z manželů zaměstnán, druhý nepracuje
(hrubý příjem jednoho z manželů od 0 do 200 % průměrné mzdy)

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	12,4	54,4	54,4	65,4	40,1	40,5	40,5
Slovensko	78,35	13,40	13,40	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	100	120	35,30	35,30	32,78	32,78	32,78
Německo	90	100	66,91	42,94	32,28	31,45	37,84
Francie	86,20	91,37	21,46	27,33	30,36	30,36	30,36
Velká Británie	76,55	89,50	89,49	32,99	40,99	47,70	41

Tabulka 21 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78
Německo	48,37	49,35	51,81	46,11	38,82	40,79	43,25
Francie	35,91	47,41	31,71	31,55	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	32,99	32,99	32,99	32,99	40,99	41	41

Tabulka 22 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 67 % průměrné mzdy, druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	61,3	29,9	29,9	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	35,30	23,30	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78
Německo	49,85	49	51,41	45,96	35,87	37,84	4,28
Francie	26,58	43,20	27,50	31,55	30,35	30,36	42,29
Velká Británie	32,99	32,99	32,99	39,70	40,99	41	41

**Tabulka 23 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78
Německo	51,32	53,29	54,76	49,55	41,77	43,25	43,25
Francie	30,79	31,71	31,71	31,55	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	32,99	33	32,99	33	40,99	41	41

**Tabulka 24 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 100 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78
Německo	51,32	53,29	54,76	49,55	41,77	41,28	42,76
Francie	30,79	31,71	31,71	31,55	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	32,99	33	32,99	33	40,99	41	41

**Tabulka 25 Manželé bez dětí – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	23	23	29	34,1	40,1	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,86	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	42,05	42,05
Německo	58,20	59,67	61,64	55,45	43,25	43,25	43,25
Francie	31,71	43,43	43,42	43,29	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	32,99	33	33	32,99	40,99	41	41

**Tabulka 26 Manželé, 2 děti – jeden z manželů má příjem ve výši 167 % průměrné mzdy,
druhý od 0 do 200 % průměrné mzdy**

Země	Hrubý příjem jako % průměrné mzdy						
	33	50	67	100	150	167	200
Česká republika	34,37	34,37	34,38	34,38	40,5	40,5	40,5
Slovensko	29,85	29,85	29,85	29,85	28,72	28,72	28,72
Polsko	32,78	32,78	32,78	32,78	32,78	42,05	42,05
Německo	55	56,47	58,44	53,48	42,76	43,25	43,25
Francie	31,71	31,71	31,71	43,30	42,29	42,29	42,29
Velká Británie	32,99	33	33	32,99	40,99	41	41

Zdroj: OECD – Benefits and Wages: Statistics, vlastní výpočty se týkají ČR